

Delavski nemiri so
razburili Argentino

Delavske unije pod vodstvom komunistov in peronistov so s stavko in nasilji ustavile promet v prestolnici.

BUENOS AIRES, Arg. — Delavske unije so pod močnim vplivom peronistov in komunistov. Vedno znova skušajo s političnimi štrajki preprečiti gospodarsko obnovo dežele. Tokrat so s stavko ustavili redni javni promet v prestolnici. Kjer ni bilo mogoče prometa z avtomobili, so se delavci postavili mirnim potom, so to doslegli s silo. Na raznih krajih mesta so eksplodirale bombe, drugod so stavkujoči prebodli gume busov, katerih vozniki se stavki niso marali priključiti.

Oblastem se je kljub vsemu posrečilo ohraniti mir in red. Notranje ministrstvo je v petek dalo zapreti vse komunistične in sopotniške organizacije po vsej državi. Armada pritiska, naj bi vlada storila isto tudi s peronističnimi organizacijami, toda ta doslej še tega ni storila. Predsednik Frondizi je namreč zmagal pri volitvah delno s pomočjo prištev Perona.

Križa vlade

Sredi preteklega tedna je odstopilo skupno pet ministrov, med njimi tudi zunanji minister Carlos Florit. Do spora je prišlo, ko je predsednik imenoval za svoja pomočnika dva oficirja.

Oborožene sile so zrušile diktaturo Perona in uvedle nato v deželi demokratični red. Zmede in spori, ki jih preživlja Argentina v zadnjih mesecih, vzbujajo dvom, ali je država res zrela za demokracijo ali ne, ali se bo demokratično izvoljeni vlada posrečilo rešiti težavno nalogo vzpostavitve gospodarskega reda ali ne. Če ji to ne uspe, je samo vprašanje časa, kdaj bo dežela dobila novega diktatorja.

Jezerske ladje se morajo
naučiti na dvornooliko

CLEVELAND, O. — Dne 26. junija se bosta srečala predsednik Eisenhower in angleška kraljica Elizabeta blizu Montreala, da skupaj slovesno otvorita novo vodno pot med Atlantskim oceanom in našimi Velikimi jezeri. Po slovesni otvoritvi bo kraljica na svoji jahti "Britannia" potovala po jezerih do Chicaga. Spremljal jo bo del angleške in naše vojne mornarice.

Kraljeva jahta bo na poti srečala tudi naše jezerske tovornjake. Naša obrežna kontrola na službo želi, da pozdravijo našo ladjo angleško kraljevo jahto tako kot je navada na visokem morju: ko zagledajo jahto, morajo dvigniti zastavo, jo spustiti, ko jahta srečajo, potem jo zopet dvigniti. Obrežna kontrola skuša, da se sedaj v posebnih okoliščinah opozorila naše ladje na ta pravila.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma oblačno, možnost dežja, topleje. Najvišja temperatura 70.

Novi grobovi

Joseph Pfeifer

Včeraj popoldne, ko so praznovali 40-letnico srečnega zakona sredi družine in mnogo prijateljev, je nagloma zboleel in preminul zadet od srčne kapi Joseph Pfeifer, star 78 let, stanujoč na 1311 E. 143. St. Tukaj zapušta soprogo Ano, rojeno Hodnik, sina Branka, pri katerim je živel, snaho, 2 vnuka ter več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Idriji, kjer zapušta sina zdravnika dr. Josepha, 1 vnuka in 1 vnukinjo, brata Johana in več drugih sorodnikov. Tukaj je bival 9 let, odkar je prišel iz Jugoslavije, kjer je bil vse življenje vojak. Bil je major v Jugoslovanski kr. vojski, potem major v Slovenskem domobranstvu ter šef intendantce. Pogreb bo v sredo zjutraj iz Jos. žele in Sinovi pogreb. zavoda na 453 E. 152. St. Cas še ni določen.

John Kenik

V soboto zvečer je umrl, povzeten od avtomobila na Holmes Ave. in E. 158. St. 56 let stari John Kenik s 16001 Holmes Ave., rojen v La Salle, Ill. Pokojni je bil samski in je bil zaposlen pri N. Y. C. okoli 32 let. Zapustil je tu sestro Mrs. Josephine Kenik na 22294 Arms Ave., v Potoku pri Novem mestu pa sestre Marijo, Angelo in Anico ter več drugih sorodnikov. Bil je član American Legion Post 999 kot veteran druge svetovne vojne. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. v sredo zjutraj.

Julia Struna

Danes zjutraj je umrla po dolgi bolezni 77 let stara Julia Struna s 14719 Saranac Rd. Pogreb ima v oskrbi Želetov pogreb. zavod na E. 152. St.

Josephine Gerlica

Danes zjutraj je zadeta od srčne kapi umrla 69 let stara vdova Josephine Gerlica v Perry, Ohio. Zapustila je sina Johana, hčer Rose Zuzek in 6 vnukov ter vnukinjo.

Imamo kar preveč vrst
vodljivih izstrelkov!

WASHINGTON, D. C. — To se pravi, nekateri med njimi so že zastareli in bi jih bilo treba izločiti iz obrambnega orožja. Stvar je sama po sebi pametna in razumljiva, ako se praktični izvedbi te zamisli ne bi protivili zastopniki armade in vajnega letalstva.

Armada pravi, naj letalstvo izloči raketo Bomarc, letalstvo pa pravi, naj armada izloči raketo Nike-Hercules. Beli hiša se v spor noče vmešavati, akoravno je predsednik Eisenhower priznal, da bi bilo dobro, da poenostavimo tipe raket. V senatu so bolj odločni; pravijo, da bodo kar sami znižali tozadevne proračunske postavke, ako se armada in vojno letalstvo mislita še naprej pripraviti med seboj.

Dullesova knjižnica

WASHINGTON, D. C. — Prijatelji bivšega državnega tajnika so ustanovili pri Princeton univerzi, kjer je Dulles 1. 1908 končal svoje pravne študije "knjižnico diplomatske zgodovine", v katero pojdejo vsi Dullesovi papirji, zapiski in drug material, ki se je nabral tekom let njegovega dela v zunanji politiki Združenih držav.

Med tem postaja John F. Dulles, ki se ga je pretekli teden lotila poleg raka še pljučnica, vedno šibkejši.

Novi kandidati se
oglašajo za Ženevo

Za slučaj, če bi v Ženevo povabili tudi Italijo, pripravljajo zahtevo za sprejem udeležence tudi Nizozemska. Tudi Titova Jugoslavija bi bila rada zastopana, pa udeleženci konference ne marajo o tem slišati.

BRUXELLES, Belg. — Nizozemska vlada je sporočila v Belgijo, da je sicer za to, da naj bodo udeleženi pri ženevski konferenci samo štiri velesile, toda da hoče biti tudi ona tam, ako bodo pripuščene še nove države. To svoje stališče bo Nizozemska poudarila posebno takrat, ako bo pripuščena Italija.

Med kandidati naravno ne manjkata Tita. Njegov zunanji minister Koca Popović je že v marcu izrazil željo, naj bi bila na konferenco povabljeni tudi Jugoslavija. Ker je Popović ugovoril, da govori v prazno, je hitro dodal, da si njegova vlada "pridrži pravico", da svojo zahtevo obnovi v primerem času. Tak primeren čas je po Titovem mnenju nastopil sedaj in je zato obnovil svojo željo preko Londona. Tam so mu rekli, da bodo željo sporočili v Ženevo.

Naši strokovnjaki iznašajo
sredstvo za odkrivanje
podmornic

OTTAWA, Kan. — Ameriški fizik Coop je konferenci Ameriškega akustičnega društva poročal, da je vojna mornarica sestavila posebne boje, ki jih letala lahko mečejo v morje kot navadne mine. Boje same imajo obliko min, toda ne vsebujejo nobenega streliva, ampak celo vrsto kompliciranih aparatov, ki vjamejo vsak šum pod morsko površino in ga potom radija oddajajo letalu v kontrolo.

Boje tehtajo samo po pet funtov, dočim so slične stare naprave tehtale 35-40 funtov. Poveljniki podmornic so se dosedaj izmikali na ta način, da so povzročali pod morsko površino vse mogoče šume in se skrivali za njimi. Nova boja bo pa razne vrste šume lahko točno obelodala in s tem olajšala letalu delo pri iskanju podmornic.

Slavka na vojaškem
oporišču Canaveral

CAPE CANAVERAL, Fla. — Stavka stavbnih mizarjev je ustavila delo kakih 3.000 oseb na preskušanju vodljivih izstrelkov in bližnjem letalskem oporišču. Delavska unija zahteva povišanje plač za 25 c. na uro in novo kolektivno pogodbo za eno leto. Povprečna sedanja plača znaša \$3.10 na uro.

V kolikor stavka ne bo naglo končana, bo lahko prizadela nadalje tisoče delavstva in zavržla gradnjo raznih važnih naprav.

Proračunski urad se izi
nad generali in admirali

WASHINGTON, D. C. — Je že prišlo v navado, da mislimo, da naši generali in admirali dobijo premalo denarja za oboroževanje. Ravno nasprotnih misli je direktor proračunskega urada Stans, ki že ve, kaj govorijo.

Pred posebnim senatnim odborom namerava obtožiti naše poveljnike, da se vse preveč prepirajo med seboj in da se ne mo-

Iz slov. naselbin

LORAIN, O. — Pretekli četrtek je umrla 79 let stara Mrs. Agnes Kompare z 1864 E. 29 St., doma v Sloveniji, od koder je prišla sem 1. 1912. Pokojna je bila članica KSKJ, Slov. žen. zveze in Oltarnega društva fare sv. Cirila in Metoda, od koder so jo v soboto tudi pokopali. Zapustila je moža Henryja, štiri sinove, več vnukov in vnukinj.

DETROIT, Mich. — Tu je pretekli petek umrl 71 let stari Martin Udovich, doma iz Lipnika pri Trebnjem. Zapustil je sestro Louise Shuster v Mentor, Ohio, ki je živela prej v Clevelandu.

Predsednik spel zahteva
uravnotežen proračun

WASHINGTON, D. C. — Sedanja konjunktura, ki je prav posebno podkrepljena s padanjem brezposelnosti, je dala predsedniku Eisenhowerju priliko, da je na zadnji tiskovni konferenci zopet zahteval, da mora Kongres uravnotežiti federalni proračun. Postavil je še celo novo zahtevo. Sedaj smo v konjunkturi in se spodobi, da jo porabimo tudi v ta namen, da začnemo odplačevati federalni dolg. To bo najočitnejši dokaz, da se naša dežela res hoče boriti proti inflaciji.

Da strah pred inflacijo ni prazna beseda, je naša administracija dognala te dni na prav drastičen način. Ljudje nečejo več kupovati federalnih obveznic, ne kupujejo jih niti takrat, ko donosajo 4% in še več! Res je, da ljudje varčujejo rajše na druge načine, na primer, da plačujejo primije za različne varovanja, toda strah pred inflacijo igra pri tem vendarle veliko vlogo. Kje naj bi drugje iskali razloga za stalno naraščanje borznih cen za delnice, ako ne v strahu pred inflacijo?

Predsednik jeklarske
unije je obiskal Ike-a

NEW YORK, N. Y. — Ko je bil pretekli četrtek predsednik Eisenhower v New Yorku, je vključil veliki zaposlenosti našel čas, da je sprejel voditelja jeklarske unije McDonalda, ki je tudi v New Yorku, kjer vodi mezdna pogajanja z jeklarnami. Pogovarjala sta se dobre pol ure.

McDonald sicer trdi, da je samo obiskal "starega prijatelja" in da o mezdni pogajanju ni sta govorila. Da sta stara prijatelja, to že verjamejo vsi, da pa nista govorila o mezdni pogajanju, tega ne verjame nihče. Eisenhower je že večkrat rekel na tiskovnih konferencah, da se zelo zanima za pogajanja.

Mleko v temnih steklenicah

Danski strokovnjaki so ugotovili, da dnevnega svetloba škoduje okusu mleka in njegovim vitaminom, zato so ga mlekarne začele prodajati v temnih steklenicah namesto v prozornih.

rejo nikoli zediniti, koliko denarja naj dobijo posamezne vojaške veje.

To je vzrok za zavlačevanje v naši oborožitvi, kajti pogosto se pripeti, da mora proračunski urad sam deliti proračunska sredstva v vojaške namene, dasi ravno v uradu sedijo samo proračunski strokovnjaki in noben vojaški.

TAJNA POSVETOVANJA NAJ
BI POSPEŠILA RAZGOVORE

Razgovori v Ženevi med štirimi zunanjimi ministri so preko konca tedna počivali. Ta odmor so posamezni udeleženci porabili za priprave, ki naj pokažejo, ali je Sovjetom v resnici do kakega sporazuma ali ne. — Herter je odšel v Rim. — Hruščev je nakazal možnost resnih pogajanj.

ŽENEVA, Švica. — Tekom prvega tedna posvetovanj in razgovorov zunanjih ministrov štirih velikih sil o Nemčiji, Berlinu in evropski varnosti ni bilo dosti storjenega. Po prvih ostrih debatah sta obe strani predložili svoja stališča in načrte. Sovjeti vstrajajo na tem, da mora postati Zahodni Berlin "svobodno mesto", zahodne sile poudarjajo, da dva in pol milijona zahodnih Berlinčanov ne bodo pustile na cedilu. Sovjeti predlagajo sklenitev mirovne pogodbe z obema Nemčijama, zahodni predstavniki so smatrali za potrebno, da ponovno povedo, da oni poznajo samo eno svobodno izvoljeno vlado, ki ima pravico govoriti v imenu Nemcev. Javne razprave so težavne in malokdaj uspešne, ker obe strani računata na vpliv na javnost, obema dejansko služijo bolj v propagando kot v resnična pogajanja. Tako trdijo, da bo ameriški državni tajnik Herter ta teden predložil vrsto tajnih sestankov, pri katerih bodo samo zastopniki štirih sil brez javnosti.

Za odmor koncem tedna se je državni tajnik Herter podal na obisk v Rim, da se pomeni z vodniki Italije. Francoski zunanji minister je odšel v Pariz na razgovore z vlado in predsednikom republike De Gaulle. Angleški in sovjetski zunanji ministri sta ostala v Ženevi.

"Ne bodo imeli tega zadovoljstva!"

Predsednik sovjetske vlade je v svojem govoru v Kišinevu pretekli teden poudaril znova sovjetske cilje v Berlinu in Nemčiji, ki so sicer v popolnem naprotju s predlogi in stališči zahodnih sil. Izgleda, da uspeh razgovorov v Ženevi so se s tem poslabšali. V Moskvi je Hruščev ubral novo smer. Zahodni predlog, kot ga je predložil Herter v Ženevi, je sicer odklonil kot celoto, pa dejal istočasno, da je v njem več stvari, ki jih velja resno proučiti in katerim Sovjetija ne bo nasprotovala, ampak bo skušala za nje najti rešitev za okroglo mizo.

Hruščev je trdil, da je edini namen predloga zahodnih sil "vreči odgovornost za neuspeh" na Sovjetijo, pa zagotovil, da "ne bodo imeli tega zadovoljstva". Po njegovem je za zahodnim predlogom "Adenauerjeva senca."

Sestanek na vrhu skoro
gotova stvar

Kljub počasnemu razvoju razgovorov v Ženevi je prevladalo prepričanje, da bodo ti prinesli vsaj toliko uspeha, da bo izpolnjen pogoj Združenih držav za sestanek na vrhu. Združene države so izjavile, da so pripravljeni sprejeti tuje vojdneke na svojih tleh, če ti tako žele. Za enkrat je največ govora o San Franciscu kot mestu sestanka na vrhu.

Francozi se za Ameriko kot kraj sestanka ne navedušejo. De Gaulle se zavzema za švicarsko Ženevo. Angleži, ki jim je poleg Sovjetov do sestanka največ, so pa celo omenili, da bi se ta lahko vršil na angleškem prekomorskem parniku "Queen Elizabeth".

Sestanek na vrhu je za sedaj predviden za sredo julija ali pa za začetek avgusta.

Železo "utrjujejo"

Za pridobivanje raznih vrst posebno trdega železa uporabljajo nikel, krom, molibden in vanadij. Te dodajo železu v določeni količinah in nova zlitina je sorazmerno trša od čistega železa.

Iz Clevelanda
in okolice

Preko morja—

Z letalom TWA je odpotoval včeraj v Jugoslavijo Slobodan Dedić, jutri pa odlete v Evropo z letalom SAS Mrs. Franciška Krašovec in Mrs. Franciška Sezon iz Milwaukee, Wis, ter Jože Pečnik iz Pittsburgha, Pa. Vsem je potrebno za pot uredila pot. pis. Bled Travel.

V bolnišnici—

Frank Knez z 1193 E. 60 St., je že dalj časa v St. Alexis bolnišnici v sobi št. 316. Obiski so dovoljeni in dobrodošli!

Pozdravi s poti v Evropo—

Z ladje French Line, s katero so se vozili v Evropo, so poslali pozdrave Frank Rupert, Josephine Rupert, Joseph Fidel, Johan Pele, Mary Strudel in Angela Ogrin.

Zadušnice—

Jutri ob 11.30 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Agnes Offak v spomin 5. obletnice smrti.

Jutri ob sedmih bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Mary Paulich v spomin 21. obletnice smrti.

Asesment—

Tajnica Društva sv. Marije Magdalene št. 162 KSKJ bo pobirala nočjo od 6. do 7. v šoli sv. Vida asesment.

V bolnišnici—

Joe Medved s 15619 School Ave. je moral hudo boleti v Decatorski bolnišnici.

Seja—

Slovenski oder ima jutri zvečer ob 7.30 sejo v Baragovem domu. Vsi člani vljudno vabljeni.

Tibetanski uporniki se
pripravljajo na boj

KALIMPONG, Ind. — Običajno dobro poučeni krogi trdijo, da se tibetanski uporniki zbirajo v jugovzhodnem delu dežele okoli kraja Loka, da bi zaustavili napredovanje kitajskega vojaštva. Skupno je zbranih menda okoli 50.000 tibetanskih bojnikov.

Uporniki so na splošno slabo oboroženi, med tem ko imajo kitajske rdeče čete moderno orožje in uživajo podporo letalstva.

VAJNOVEJŠE VESTI

GENEVA, Šv. — Če bo Sovjetija odklonila zahodni predlog za ureditev Nemčije in Berlina, bo ameriška delegacija predložila posebni začasni dogovor o Berlinu. Na današnjem zasedanju bo pojasnil francosko stališče zunanji minister Maurice Couvre de Murville. Francozi so baje proti vsakemu posebnemu predlogu v pogledu Berlina.

ZDRUŽENI NARODI, N. Y. — Glavni tajnik Dag Hammarskjöld je mnenja, da še vedno okoli dva milijona beguncev iz druge svetovne vojne potrebuje pomoči Združenih narodov.

CLEVELAND, O. — Avtomehaniški so končali stavko in se danes vrnejo na delo. Dobili so od 22 do 25c povišanja pri urnih plačah in končali stavko, ki se je začela pred 17 dnevi.

TAIPEI, Form. — Včeraj je prišlo do topovskega dvoboja med rdečimi Kitajci na celini in nacionalisti na otočju Matsu. Boj je trajal nekako pol drugo uro.

AMERIŠKA DOMOVINA

8117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week in July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:

\$12.00 na leto; \$7.00 za pol leta; \$4.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Zed. držav:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja \$3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$12.00 per year; \$7.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Friday edition \$3.00 for one year

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 97 Mon., May 18, 1959

Kam se bo nagnila Afrika?

II.

Afrika je bila skoraj v celoti pod oblastjo evropskih držav vse do druge svetovne vojne, vendar ima belega in mešanega prebivalstva sorazmerno malo. Vzrok temu je največ za Evropejce neugodno podnebje v večini kontinenta.

Pod Afriko si navadno predstavljamo vročo deželo z velikimi puščavami in svojevrstnim živalstvom. Dejansko leži vsa v tropskem in subtropskem podnebnem pasu. Pri tem so predeli subtropskega pasu večinoma puščavsko ozemlje, ki je za stalno naselitev razen v redkih zelenicah neprijetno.

Pravi tropski pas zavzema porečje Konga, južni del Sudana in Vzhodnoafriško jezersko višavje. Na severu zaključuje to področje Sahara, velikanška puščava, ki sega od Atlantika pa vse do Rdečega morja, na jugu, kjer se kontinent močno zoži, leži puščava Kalahari. Na severu puščavske Sahare je opek rodovitna pas ob vznožjih Atlasa na zahodu in vzdolž reke Nila v Egiptu. Ta pas je kolikor toliko znošen in je zato privabil tudi že v zgodnji dobi večje število belih naselencev. V moderni dobi so se selili Francozi zlasti v Alžirijo, v manjši meri pa skupno z Italijani v Tunizijo. V Alžiriji živi danes kak poldrug milijon francoskih naselencev in njihovih otrok, v Tuniziji niti stotisoč.

Južno od puščave Kalahari, v kateri si iščejo borno hrano plemena Bušmanov in Hotentotov, so se belci začeli naseljevati že od druge polovice preteklega stoletja. Holandski kmetje "Buri" so ustanovili tudi samostojni državi Oranje in Transvaal, ki pa so ju Angleži v takozvanih burških vojnah spravili pod svojo oblast in ju združili s svojo kolonijo Capeland na samem južnem koncu kontinenta v Južnoafriško unijo, ki je postala Dominion v Britskem imperiju. Število belcev je tod tekom desetletij naraslo na blizu tri milijone. Anglosaksonci so do nedavnega držali ravnotežje s potomci Burov, ki se niso nikdar prav prijavili z angleško vlado. Buri povezani v nacionalistični stranki so dobili v parlamentu pred nekaj leti večino in začeli izvajati strogo ločitev ras. Napovedali so tudi izstop iz britske Skupnosti narodov.

Rasna nestrpnost v Južnoafriški uniji razburja ne samo domače črnce, ki predstavljajo tri četrtine prebivalstva dežele, ampak tudi prebivalstvo ostale črne Afrike. Trenutno belo prebivalstvo še kroti črno večino, toda nihče ne ve, kako dolgo bo to še mogoče. Nemiri so vedno pogostejši, pasivni odpor raste.

Poleg skrajnega severnega in južnega dela Afrike je na tem kontinentu za naselitev belcev primerno ozemlje le še na področju Vzhodnoafriške jezerske višavja, ki se razteza od Abesinije preko Ugande, Kenije, Tanganjike, Njase in obah Rodeziji proti jugu. Belci so v tem predelu zasegli obširna področja v višjih legah, najugodnejša za naselitev in obdelavo. Ker je ta predel bil že prej precej gost naseljen od domačinov, je prišlo do ostrih trenj. Nezadovoljstvo črncev je privedno do znanega upora mau mauovcev v Keniji in do sedanjih nemirov v Njasi in Rodezijah. Edino v Abesiniji, ki je neodvisna država in kjer sestavlja vladajočo plast hamitsko ljudstvo že od davnine, je mirno.

Pretežni del severne Afrike s Saharo in na vzhodu delom Sudana, pa vse skozi Eritrejo do Somalije je poseljen z semitskimi plemeni, ki so se bolj ali manj pomešala s starejšimi Hamiti. Na Madagaskarijo so se poleg domačih črncev naselili delno tudi Malajci, v zadnjih desetletjih pa na jugovzhodnih obalah tudi Indijci. Osrednji del Afrike, tropski in subtropski je poseljen s črnci, na severu s sudanskimi, na jugu z Bantu plemeni. V porečju Konga, kjer prevladuje v nižinah tropskih pragozd, žive ostanki Pigmejcev, starega človeškega rodu pritlikavcev.

Semitsko-hamitska mešanica severne in severovzhodne Afrike je po veri islamska. Le v Egiptu se je med prvotnim prebivalstvom krščanstvo delno še ohranilo. To se je že zelo zgodaj razširilo tudi v Abesiniji in se ohranilo sredi islama. Krščanski misijonarji so skušali še pred več kot sto leti širiti krščanstvo tako med semitskimi muslimani kot med poganskimi črnci. Med muslimani je med drugimi delal v današnjem Sudanu tudi naš slovenski rojak Ignacij Knoblehar proti sredini preteklega stoletja. Uspeh med njimi je bil več kot skromen.

Krščanski misijonarji so se v tem stoletju prav posebno posvetili širjenju krščanstva med črnci. Težava je v tem, da razne krščanske cerkve in ločine delajo vsaka na svojo roko in se čisto med sabo celo prepirajo. Kljub vsem tem težavam je misijonsko delo posebno uspešno v Ugandi, področju južno od Sudana ob gornjem Nilu. Tam je danes že blizu polovica prebivalstva seznanjena s krščanstvom. Veliko se trudijo misijonarji tudi po drugih predelih črne Afrike, vendar povsod z manjšim uspehom.

Črnci ne predstavljajo enotnega ljudstva, ampak razpadajo v vrsto plemen, ki se med seboj prepirajo.

V politično razdeljeno in ljudsko ter versko neenotno Afriko je začel komunisten sejati seme sovražstva do tujih belih gospodarjev, njihovih navad in nazorov. Hujska jih tudi proti misijonarjem in njihovem delu, ki da "utrjuje" tujčevu oblast.

Upori in nemiri zadnjih let in mesecev dokazujejo, da to delo ni brez sadu.

BESEDA IZ NARODA

Joliet, Ill. — Od časa do časa vidim kak dopis, v katerem se dopisnik pritožuje nad inflacijo. Kakšna "zverina" je ta inflacija, o kateri govorim; upam, da vsi vemo, pa naj bomo "stari" naseljenci iz časov Marije Terezije, ali pa novi iz časov Karađorževićev in Mihajlovičev. Inflacija nas vse enako žgače. Nas stare seveda bolj, ker naš "cesarski penzjon" je vedno enak. Novi pa so mladi še in močni in ti delajo zdaj za drugačne "knofe," kakor smo mi. V tem so na boljše.

Nad inflacijo se vsi pritožujemo. Proti njej se pa zelo malo naredi. Kako jo zaustaviti? Seveda s številkami na papirju se to zelo enostavno reši. Izbrisiš večje številke, pa zapišeš manjše. Praviš, draginjo je treba ustaviti in omeniš, treba je, da ne bodo izdelki in blago tako dragi. Do tu je vse lepo. Tudi jaz tako pravim. Ko pa pride vprašanje do plač, tedaj pa seveda naredim drug obraz, češ, pri meni naj se striženje ne začne. Kje drugje naj se začne. Drugi tudi tako in ko prideš na okrog, je vse po starem in med tem hočemo še višje plače, prodajalci blaga in izdelkov pa večje cene. In mesto, da bi se pomaknili navzdol, gre vse navzgor in to je tista "zverina," ki ji pravimo inflacija. Kdo jo pospešuje? Vsi skupaj na vseh koncih in krajih, dasi nas po njej vse glava boli in včasih še hudo boli! Takega mnenja je tudi moj stari prijatelj kume Jure. Zadnjič sva o tem govorila na dan sv. Florijana, katerega Jure zelo časti. Zakaj bom ob neki priliki obširneje povedal. Zadeva je zanimiva in bi bilo škoda jo le na kratko omeniti, ker je tisti dogodek važno poglavje v zgodovini Juretovega življenja.

Jure meni o inflaciji tako-le: "Inflacija je v neki meri posledica človeške pohlepnosti. Nekdo zahteva več in to v neki meri izsili. Drugi mora za to plačati več. Naravno drugi mora naprej na potih svojega življenja zahtevati več, da nekako uravnoteži svoje izdatke s svojimi dohodki. To tekmuje naprej in naprej, dokler ne pride do nekega vrha, odkjer pota ne vodio več navzgor, ampak se vsa pota obrnejo na drugi strani vrha le navzdol. Tu na poti navzdol pa v takih slučajih rade odpovedo vse zavore, ali če hočete po domače: odpovedo vsi "žaljfi" in drči navzdol in navzdol in sreča je, če ne pride do katastrofalnega zaleta predno pot navzdol konča. Smeje se tej razlagi ali kakor hočete, ampak po podobnih potih hodi in vozi človeštvo s svojim gospodarstvom. Težke gospodarske probleme rešujemo vsi in vsak misli, da nekaj ve in nekaj razume o njih. O yes, to že koliko je 2x2 in še malo več, ampak rešiti problemov pa ne znamo, to je na način, ki naj bi prinesel trajno rešitev gospodarstvu dežele. Gospodarsko življenje je suče in vrti po nekem svojem lastnem sezonskem krogu, ki včasih traja dalj, včasih manj, lma svojo pomlad, svoje poletje, pa tudi svojo jesen in končno tudi svojo zimo, ko odpove in gre,

k nekemu počitku, dokler ga zopet na predrami in vzbudi nova pomlad. Tedaj je treba začeti zopet vse znova, posejati polja z novimi semeni.

Kakor gre zdaj vse v našem gospodarstvu, je še vedno vse rožnato in vse še bogato rodi. Zahtevamo pa še vedno več in več. Nekateri so v skrbeh radi tega, radi zahteve po več in več. Mnogi pa mislijo bo že kako. Eivši zvezni blagajnik Humphrey je prav te dni izjavil, da če bomo pospeševali inflacijo še naprej, kakor smo jo zadnjih par let, bomo doživeli razočaranje v našem gospodarstvu in to tako razočaranje, ki bo nam kar "kravžljalo lase" na glavi, kdor jih izmed nas še kaj ima."

Juretova razlaga o inflaciji je sicer podana v priprostitih besedah, pa je dobra in zelo blizu resničnega stanja našega gospodarstva, v katerem se naše gospodarstvo nahaja. Nad našim gospodarstvom še sonce sije, a kaj bo pa jutri, to je vprašanje za bogove. Če bomo živeli, bomo videli.

* OBCINSKE VOLITVE, ki so se vršile zadnji mesec v mejah občin našega mesta in okolice so prinesle republikancem razun enega kandidata, vsem drugim zmago. Osem pomožnih supervisorjev je bilo izvoljenih, sedem republikancev in en demokrat. Edini demokrat, ki je zmagal je Emmett McGuire. Drugih sedem pripada h republikanski stranki. Med zmagovalci za pomožne supervisorje je bil tudi naš ugledni rojak Mr. Jože Zalar, glavni tajnik K. S. K. Jednote, ki je bil že nad 20 let član ekrajnega odbora. Mr. Zalar je dobil drugo najvišje število glasov v volitvah in sicer 8,866 glasov. Anton Lilek z 3,866 glasov. Mr. Zalar je kandidiral tudi na republikanskem tiketu, je dobil pa 7,981 glasov in nad njim je zmagal demokrat McGuire, ki je dobil 9250 glasov.

* NEKAJ DOMAČIH VESTI IN DOGODKOV. Med drugimi vestmi je med nami vedno kak dogodek, ki se tiče nas Slovencev in naših slovenskih ljudi. Tako je bilo pred kratkim poročano, da je Leonard E. Musich, sin znane družine Mr. in Mrs. Anton Turkovich z 315 Marble Street, imenovan za izvršnega podpredsednika bančnega zavoda "Lake County State Bank" v Gary, Ind. Dosedaj je služboval kot podpredsednik "First National Bank of East Chicago." Zdaj je sprejel novo pozicijo s preje imenovan bančničnim zavodom. Mr. Musich je rojen Jolietčan, sin slovenskih staršev. Po osnovni šoli je dovršil Walton trgovsko šolo, zatem je dovršil študije iz računstva na American Institution of Banking School. Nato pa še tečaj na Wisconsin University School of Financing. Poleg vsega ima nad desetletno prakso v bančnih zadevah. Nadarjenemu mlademu Slovencu čestitamo na uspehih in mu želimo še obilo uspehov na potih njegove kariere.

* ALI KEDAJ RACUNATE ILLINOJČANI, koliko pride denarja v državno, "kaso" od prodajnega davka, ki ga računajo po 3% od vsega kar kupite po trgovinah? Olfre teh računov in zadeva je zanimiva. Saj bi kdo ne sodil, da se po teh 3% nabere toliko "knofov," kakor se, kar računajte in ne verjemite meni, ampak številkam in svotam, ki jih objavlja urad davčnega urada države Illinois. Tekom meseca februarja pravi poročilo, da se je v Illinoisu dobilo za prodajni davek (Sales Tax) \$24,331,503.00. Bajgali to je že precej

enih "copakov"! Ker imajo čas in se čutijo dolžne so izračunali tudi koliko pride tega davka od gotovih predmetov, ki se jih prodaja. Na življenske potrebnosti, to je od hrane in jestvin kolikor se jih je kupilo v februarju navajajo, da je prišlo davka \$5,819,787.00. Potem navajajo prodajo na debelo na vse razno blago, to je prineslo državi \$3,808,720.00. Pa tudi po grlih potече precej pijače pri nas in od te se je plačalo prodajnega davka \$2,516,208.00. Ostalo pa de na druge predmete. Komur se ljubi računati lahko približno dožene koliko Illinoisčani potrošimo približno vsak mesec. Nas vseh, kar diha, gleda, hodi in brca po zibkah in drugod je nekaj nad 8 milijonov.

Naj bo za danes dovolj, pa še drugič kaj. Čitatelje A. D. pa lepo pozdravlja,

Tone s hriba.

Navodilo romarjem v Toronto

Cleveland, O. — V soboto zjutraj, 23. maja, bo čakal avtobus kot sledi: pred cerkvijo sv. Lovrenca ob 5:30, pred Baragovim domom na St. Clair Avenue ob 6:00, na E. 185 St. in Lake Shore Blvd, pa ob 6:30. Prosim, bodite vsi točni! S seboj imejte državljanski papir, tu rojeni pa rojstni list. Tisti novonosejenci ki še nimajo državljanstva, naj vzamejo s seboj svoje izkaznice. Na meji se mora to pokazati.

V Toronto dospemo okrog pete ure popoldne. Najprej se bomo podali v cerkev, da se zahvalimo Mariji za srečno vožnjo. Nato bo večerja v cerkveni dvorani. Po večerji gremo spet v cerkev. Kdor bo želel, bo lahko opravil sv. spoved. Po opraviu v cerkvi bomo odšli k počitku. Prenočišča nam bodo preskrbeli naši torontski rojaki.

V nedeljo bo prva sv. maša ob osmih zjutraj, po sv. maši bo zajtrk v cerkveni dvorani. Opoldne bo kosilo in nato ogled mesta. Zvečer ob osmih se odpeljemo domov. V Cleveland prisopemo v ponedeljek nekako ob petih zjutraj.

Se enkrat lepo prosim romarjem, da se drže gornjega reda. Pozdravljeni! Joseph Resnik.

Zahvala darovalcem za popravilo cerkve v Senčurju pri Kranju

Cleveland, Ohio. — Najprej se moramo zahvaliti Bogu, ki je navdahnil srca dobrotnikov s plemenitostjo, da so tako velikodušno darovali za popravilo cerkve v Senčurju pri Kranju.

Brez vsake nadležnosti smo nabrali zelo lepo vsoto. Vsi darovi so bili prostovoljni. Zato so s toliko večjo hvaležnostjo sprejeti. Vsem darovalcem priskrva hvala, naj jim bosta Bog in sv. Jurij bogat plačnik.

Iskrečno hvalo smo dolžni listu Ameriški Domovini, ki je našo prošnjo priobčil in jo ponesel po širni Ameriki.

Nemalo smo se začudili in bili prijetno presenečeni, ko je prišlo pismo in v njem ček za \$50.00 iz daljne Nebraske in to od našega rojaka iz lepe Gorenjske, od č. msgr. Johna Zaplotnika. Bog naj Vam tisočkrat povrne, blagi dobrotnik!

Dospeli so darovi iz daljne Kalifornije od č. g. Leona Kristanca, iz Chicago, iz Pennsylvanije, iz Washingtona in od drugod. Tako lahko vidimo, kako daleč gre Ameriška Domovina.

V Clevelandu so se prošnji lepo odzvali ne samo Senčurjani, temveč tudi drugi rojaki. Vsem naj Bog tisočkrat povrne.

\$20.00 sta darovala Mr. in Mrs. George Panchur, \$15 Rev. Leon Kristanc, po \$10 so darovali: Mr. in Mrs. Sekne, Neimenovani, Mr. Frank Kristanc, Mr. in Mrs. Joseph Kristanc, Mr. in Mrs. Frank Kristanc ml., iz Girarda, O. Frank Mana Križanc, Chicago, Ill., Mrs.

Frances Blažin, Chicago, Mr. in Mrs. Frank Vehovec, Mrs. Mary Stusek, Mr. in Mrs. John Ropret. Po \$5.00: Mr. in Mrs. Franc Slemc, Mr. in Mrs. Milan Dolinar, Miss Albina Belchar, Mr. in Mrs. Bajda, Minn., Mrs. Marija Smole, Parma, O., Mrs. Cilka Zupančič, Minn., Mrs. Agnes Klemencic, Mary Fajfar, Aurora, Ill., Mr. Robert Panchur, Mr. in Mrs. Joseph Robert, Mr. in Mrs. Jakob Svetina, Mr. in Mrs. Joseph Pfeifer, Cleveland.

\$4.00 Mr. in Mrs. Michael Srsen, po \$3.00: Mr. in Mrs. Bogovic, Mrs. Joe Kodric, Neimenovana. Po \$2.00: Miss Mary Samojovic, Mr. in Mrs. Janez Peletic, Mr. in Mrs. Louis Lautizar, Ivana Trusnovic, Neimenovana, Mrs. Mary Sajovic, s 66. ceste, Mary Longar, Mr. Jakob Resnik, Mrs. Mary Godec.

Po \$1.00: Mr. in Mrs. Jakob Macerol, Mrs. Katarina Markovlia, Mr. in Mrs. Louis Krivacic, Mr. Peter Jelar, Besemer, Pa.

Dalje so prispevali: \$10 Frank Vidmar, \$6 John Rozman, \$1 Louis Vidmar, vsi iz Pennsylvanije, Mrs. Vera Troha, Euclid \$1, Mr. in Mrs. George Panchur Jr. in Mr. Charles Panchur.

Se enkrat vsem skupaj najlepša hvala!

Matilda Ropret, Marija Panchur, Frank Kristanc, nabiralci.

Naše kulturne in druge prireditve

Milwaukee, Wis. — V soboto, 2. maja, je veliko število članov društva Triglav pohitelo v Chicago, kjer je Liga Slov. Katol. Amerikancev, imela lepo spominsko svečanost prve obletnice smrti, velikega slovenskega duhovnika in vodnika slovenskih izseljencev v Ameriki p. Kazimira Zakrajšeka. Liga je v polni dvorani Sv. Stefana počastila spomin pokojnega p. Kaz. Zakrajšeka z uprizoritvijo njegove lepe, globoko v srce segajoče povčne ljudske igre "PRI KAPELICI." Pred pričetkom igre je predsednik čikaške Lige g. Fishinger pozdravil vse prisotne, posebnoma pa nekaj očetov frančiškancev iz Lemonta, g. slovenske stre, ter prijatelje iz Waukegan na Milwaukeeja. Prisrčen pozdrav je izrekel slov. župnik iz Milwaukeeja p. Claude Okorn, ki je imel jedernat spominski govor, kjer je orisal in osvetlil lik p. Kaz. Zakrajšeka kot velikega človeka, duhovnika in delavca.

Nato so igralci v režiji g. Filipa Stanovnika zaigrali prav dobro igro "PRI KAPELICI." Vsi prisotni smo pazljivo sledili razdvoju igre ter so igralci in igralke po vsakem dejanju prešli za služen in odkritosrčen aplavz. Vsi sodelujoči zaslužijo vso naravo pohvalo za njih požrtvovalnost ter vse priznanje za lepo in dobro podano igro. Liga Slov. Katol. Amerikancev v Chicagu, se je s to spominsko-kulturno svečanostjo, dostojno poklonila spomenu pokojnega p. Kazimira Zakrajšeka.

Slovensko društvo TRIGLAV je v nedeljo, 3. maja, zv. v dvorani Sv. Janeza priredilo matevinsko proslavo za svoje članice-matere, Otroci slovenske šole, Triglavu in farne plesne skupine Slovenski nagelj so prijetno presenetili ne samo matere, temveč vse navzoče z odlično nastudiranim programom. Dečki in deklice so počastili matere z lepimi slovenskimi deklamacijami, prepevali so lepe pesmi o mamicah, plesali so v naših narodnih nošah razne simbolične plesse! — Program je bil res dober, prisrčen in odlično podan. Nastopajoči otroci so bili pridni, naučili so se vse napamet, nastopali so naravno in korajžno, ter zaslužijo vsi brez izjeme naravo pohvalo! Ponosni smo na take slovenske otroke.

Največje zasluho pri tem lepelem uspelem programu je imela neutrudljiva voditeljica otrok ga,

Dari Strmščekova in organist g. Ernest Majhenič, ki je po očetovski spremljal na klavirju pevске točke. Vsa čast tudi materam, ki so učile svoje otroke deklamirati v lepi slovenščini.

Prepričan sem, da, dokler bo slovensko društvo Triglav imelo v svoji sredi tako vestne in razumne roditelje, ki učijo doma svoje otroke govoriti, deklamirati in peti slovensko pesem, ni bojazni, da bi utihnila v Ameriki naša beseda naša dolžnost učiti našo mladino tudi ljubiti in spoštovati ameriškoslovensko zvestobo ter demokracijo, ki nam daje vso pravico, svobodnega udeleževanja v slovenski kulturni dejavnosti.

Predsednik Triglava g. Mejda Franc je častital novoizbrani materi društva Triglav za to leto, gospej Terezi Kotar, ki je prešla v dar lep šopek rdečih rož. Ob tej priliki je predsednik pozdravil tudi g. Jakša Franca, ki je pred kratkim prišel iz starega kraja na obisk k svojemu bratu Ivanu. Želimo mu prijetno bivanje v Milwaukeeju!

Zadnjo soboto zv. je International Institute v Milwaukee priredil v lepi dvorani hotela Pfister-mednarodni ples, na katerem je sodelovalo 20 raznih narodov z svojimi zastopnicami. Plesna skupina "Slovenski nagelj" je odredila zato gđ. Zofa Rifelj, da nas zastopa. Za kraljico plesa je bila izvoljena italijanska gđ. Ann Pucio, njeni častni spremljevalki pa sta bili lepotici s Kitajske in Latinske Amerike. Na programu so bili tudi razni narodni plesi. Po programu pa se je razvila mednarodna zabava s plesom v pozno noč.

Jugoslovansko društvo JADRAN v Milwaukee slavi svojo krstno slavo na Jurjev dan, 6. maja. Proslava se je vršila v nedeljo, popoldne v Srbskem domu ob lepem številu članstva in prijateljev. Pred obedom je prota g. Brkič opravil za to slavnost primerne molitve in častil družstvu srečno krstno slavo.

Predsednik društva g. Dimitrije Kralj, je pozdravil vse navzoče, posebno prisrčno pa so bili pozdravljeni zastopniki slovenskega društva Triglav, plesne skupine "Slovenski nagelj" in "Zveze SPB." Nato je še spregovoril domačin slave g. Aca Lazarevič o pomenu Jurjevega dne. Sledilo je prijetno družabno popoldne s prepevanjem narodnih pesmi. Društvo Jadran častitamo in želimo mnogo uspeha v bodočem delovanju.

Slovenska fara Sv. Janeza, v organizaciji članov "Svetega Imena" je priredila svojim farankam slavnostno kosilo za Martinski dan. Sledil je nato v zgornji dvorani Sv. Janeza, lep in prisrčen spored. Pred sporedom so imeli pozdravne in povčne govore g. Campa John, župnik p. Claude Okorn in občinski zastopnik našega okrajja advokat M. Schimenz. Nato je pet mladih fantov harmonikarjev zaigralo par poskočnih polk. Sledilo so deklamacije mladine v slovenskem in angleškem jeziku. Naraščajniki plesne skupine Slovenski nagelj, so se lepo postavili z "Mladimi vojaki, deklice naši narodni nosi pa so izvajale res dobro simboličen ples "Gol brez jezero. Na klavirju je spremljal točko g. Ernest Majhenič, pel pa je tenorist Rudi Kotar. Nastopila sta tudi solista sopranistka gđ. Dolores Ivančich in bariton G. Lipovšek, ki sta zapela par slovenskih pesmi v veliko navdušenje občinstva. Zapel je tudi 2. slovenski pesniški odlični cerkveni mešani pevski zbor pod vodstvom pevovodje Er. Majheniča. Simpatično je tolmačil in vodil program g. G. Kotze. Bila je res lepa in prijetna proslava v čast materam. Vsa čast in priznanje fari Sv. Janeza!

"SLOVENIJA" IZHAJA
KOT PRILOGA
AMERIŠKE DOMOVINE

Leto IX.

Številka 3

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

DOPISI ZA
"SLOVENIJO"
NAJ SE POŠILJAJO
NA NASLOV:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

(Konec)

V letih po okupaciji je bila Bosna glavni predmet pozornosti naši žurnalistov in narodno političnih piscev. Vendar je režim Kuhen Herderwarija v Hrvatski hitro uspel, da je obrnil pozornost naše in svoje protihrvatski vladi v Zagrebu. Njegovi ukrepi so izzvali slovenske proteste v tisku, in v parlamentarnih delegacijah na Dunaju in v Pešti. Nemogoče je navesti vsa knjižna dela, ki so vsebovala motive iz Hrvatske, Bosne, Srbije, Črne Gore in Bolgarije. Že v prejšnjih dobah sem mogel navesti le nekatere tipične, v tej dobi so se dela toliko namnožila, da v okviru predavanja ni mogoče omeniti niti najvažnejših del. Slovenci pa so v tej dobi hitro izpopolnili svojo prosvetno, gospodarsko, politično organizacijo in se oblikovali kot narod v popolnem, modernem smislu te besede, narod, ki je videl svojo bodočnost v zvezi z ostalimi Slovani na jugu Evrope, pa naj že bo v okviru monarhije ali izven nje. Nastopajo že osebnosti, ki so znane med graditelji skupne države. Mnenje, ki je prevladovalo, so izrazili študenti na Dunaju, ki so pozdravili kralja Petra I. 23. junija 1903 z vzklikom: "Živel južnoslovenski kralj." Pa niso bili tako drzni samo študentje. Slovenec je še dopolnil in ga pozdravil: "Živel jugoslovanski kralj in bodoči car." Pri kronanju kralja v Beogradu je bila močna slovenska delegacija. Pri umetniški razstavi so sodelovali naši najmočnejši umetniki in pel je naš najboljši zbor "Glasbena Matica," na kongresu zdravnikov je govoril ugleden zdravnik ljubljanski Dr. Slajmer, na dijaškem kongresu pa dr. Gregorij Zerjav.

Skupni klub na Dunaju

Potem ko je bila uzakonjena splošna in enaka volilna pravica, leta 1906, so se Slovenci afirmirali v dunajskem parlamentu. Takoj so se vsi Jugoslovani združili in napravili skupen parlamentarni klub. V njem je bilo 23 slovenskih poslancev, 15 Hrvatov in dva Srba iz Dalmacije. V njihovem imenu je že naslednje leto dr. Janez Ev. Krek vehementno napadel avstrijsko vlado: "Obtožujem avstrijsko državo in vlado. Če hočete zdravo balkansko in zdravno jadransko politiko, morate zloniti vpliv Madžarov in uvideti važnost Jugoslovancov." Načelnik stranke Dr. Sušteršič je obsodil dualizem in zagovarjal graditev železniških zvez med Dalmacijo in Slovenijo in Dalmacijo in Bosno. Takrat smo Slovenci dobili tudi močan udarec v tilnik od dalmatinskega poslanca Trešić Pavičiča, ki je v listu L'Italia al Estero plediral za sporazum z Italijani na račun Slovencev in pisal: "Pri reševanju jugoslovanskega vprašanja se nikakor ni treba ozirati na tako mali narod kot so Slovenci. Ti se napram Nemcem in Italijanom sploh ne morejo držati in najboljše je, da jih naroda razdelita med seboj." Ob tej priliki je slovenski socialist dr. Tuma v odgovor napisal odlično razpravo: "Jugoslovanska ideja in Slovenci." Ko so sprejeli in razglasili aneksijo Bosne in Hercegovine, je predsednik Slovenske Ljudske Stranke dr. Sušteršič v delegacijah v Budimpešti govoril in podčrtal: "V zvezi s tem dejanjem je postalo jugoslovansko vprašanje najvažnejše vprašanje monarhije,

vprašanje, ki vpije po nujni rešitvi. To se more rešiti ali ugodno za monarhijo ali pa protinje." V istem zasedanju je govoril dr. Korošec in zahteval za Bosno moderno ustavo, demokratične svoboščine, agrarno reformo in socijalno zakonodajo. V letu 1908 so se zopet vsi jugoslovanski poslanci zedinili v skupen klub "Narodni Savez," ki mu je predsedoval dr. Sušteršič. V klubovem imenu je izjavil, da "imata Bosna in Hercegovina polno pravico, da se zedinita z drugimi jugoslovanskimi pokrajinami v eno državno-pravno telo. Mi Jugoslovani to zahtevamo kot našo zgodovinsko in narodno pravico." Ponovno je zahteval za Bosno moderno in svobodoumno ustavo, enakopravnost verstev in srbo-hrvatski službeni jezik. Rekel je: Bosansko-hercegovsko vprašanje je preveč važem del jugoslovanskega vprašanja. Mi se zavedamo, da je prišel zgodovinski trenutek in zato smo strnili naše vrste in se zbrali okoli zastave jugoslovanske skupnosti." Komaj teden kasneje je bil Dr. Krek še ostrejši: "Še bolj kot poprej Slovenci čutimo, da spadamo v skupnost s Srbi in Hrvatimi. Čutimo potrebo, da se zgradi velika jugoslovanska država." Seveda so taki nastopi slovenskih parlamentarcev odjekali preko vse monarhije. Nemci so odgovorili z novimi represalijami, a Slovani so se združili okoli Slovencev v parlamentu in sestavili skupen parlamentarni klub vseh Slovanov monarhije pod predstvom dr. Sušteršiča. Koncem 1908 je avstrijski vojaški list že pisal: Borba s Srbijo in Črno Goro je neizbežna. Čim dalj vojno odlašamo tem dražje bomo plačali." A v kranjskem deželnem zboru je na taka izzivanja odgovoril dr. Krek. Kazal je na zemljevid in rekel: "Glejte ta zemljevid. Tu nosi sinje valove hčerka našega Triglava, reka Sava in vodi nas v središče Bosne in Hercegovine. Vsa Slavonija in Hrvatska, velik del Štajerske, prav naš del, velik del Koroške, kjer živi naš narod, spada k tej zemlji. Naša je ta zemlja, ki jo zemljepisec mora oceniti kot enoto in ki jo v svojih srcih cenimo in ljubimo kot svojo domovino. Ne le zemlja, tudi narod, ki tod živi, je naš narod. Od Zilje do Črnega morja smo eno."

Slavenska Jednota

V naslednjem zasedanju parlamenta na Dunaju so se slovenski narodni poslanci razen Poljakov zopet zedinili v skupni klub "Slavenska Jednota" in v imenu tega kluba je predsednik Slovenske Ljudske Stranke in predsednik Jednote govoril o nevarnosti vojne s Srbijo: "Grozni nam nevarnost, da se bodo morali boriti sinovi našega naroda proti lastnim bratom z orožjem v roki. Gospodje, vsak med nami čuti globoko v svojem srcu: Čeprav so Srbi sedaj nastopili sovražno proti Avstriji, vendar na ves glas in odkritosrčno izjavljamo: Naši bratje so. Naši bratje so in imajo pravico na naše sočutje. Z ozirom na to dejstvo in pa ker bi želeli, da se naši sinovi nikdar ne bi borili proti srbskim bratom, nujno želimo, da se ohrani mir."

Socialisti in "Preporod"

Tedaj se je pojavila trialistična ideja. Govorili so, da je prestolonaslednik Franc Ferdinand želel urediti monarhijo po federacijah, da bi zadovoljil slovenske narode in zmanjšal vpliv

Jugoslovanska usmerjenost med Slovenci

Predavanje dr. Miha Kreka, predsednika Slov. narodnega odbora, na prosvetnem večeru Srbskega narodnega vseučilišča v Chicagu, Ill., 11. aprila 1959.

Madžarov. 1909 je socijalistična stranka sklicala prvo jugoslovansko socijalistično konferenco v Ljubljani. Sklep konferenice je bila takozvana "tivolska resolucija." Izrazila se je za združenje vseh Jugoslovancov in za narodno-kulturno avtonomijo. Socijalisti dotlej niso sodelovali v slovenskih narodnih borbah toda kasneje so v odločilnih trenutkih bili skupno s Slovensko Ljudsko Stranko in Slovensko Napredno stranko v akcijah narodno političnega značaja in skupno delali za osvobodjenje in zedinjenje, za graditev skupne države.

V jugoslovanski smeri se je posebno zradikaliziralo mnenje vseučiliške mladine in srednješolcev. Mladinsko gibanje "Preporod" se je razširilo po šolah in pod raznimi krinkami organiziralo manifestacije jugoslovanske misli. Prišlo je do stavk na šolah in do kaznovanja celih skupin dijakov. Toda gibanje je rastle in se širilo. Slovenski katoliški vseučiliščniki so bili pod vplivom Dr. Janeza Kreka, prepričani v jugoslovanski miselnosti. Vsa naša mladina je sodelovala na tem programu in v tej črti vse intenzivneje.

Madžarski pritisk

Naša parlamentarna delegacija na Dunaju je krepkeje in odločneje zahtevala osnovne pravice za Slovence in z neverjetno ostrino in smelostjo nastopala za koristi Hrvatov in ostalih Jugoslovancov. Režimi banov Kuhena, Rauha in Cuvaja so bili režimi madžarizacije in nasilja nad hrvatskim narodom. Slovenci so smatrali za svojo dolžnost in pravico, da so se dvignili proti vsaki krivici, ki se je zgodila na Hrvatskem. Dobro je izrazil miselnost slovenskih narodnih zastopnikov, načelnik SLS dr. Sušteršič, ki je v delegacijah v Pešti rekel, dne 3. maja 1912: "Kadarkoli udarite Hrvate, čuti udarec vsak naš človek. To si zapomnite." Zahteval je zopet združenje jugoslovanskih provinc v eno državno-pravno telo, dokazoval, da Madžari hočejo uničiti zadnje ostanke hrvatske neodvisnosti in trdil, da "nasilja v Hrvatski škodujejo bolj kot izgubljena vojska." Da so tedaj bili v Beogradu že dobro poučeni o narodnem delu v Sloveniji dokazuje govor Ljube Jovanovića, ki je pozdravil slovenske časnikiarje na kongresu v Beogradu leta 1911 s temile besedami: "Pozdravljam ljubljene malčke slovanstva, Slovence izpod Triglava in od obal Jadrana, to predstražo slovanstva, ki nam dajejo sijajen zgled brezmejnne ljubezni za rodno grudo. To so junaški borci za svoje pravice."

Balkanska vojna

Balkanska vojna je dobila Slovence duhovno pripravljene in izzvala je, zlasti po zmagi slovenskih narodov na Turki, nepopisno navdušenje. Načelnik Slovenske Ljudske Stranke je v delegacijah leta 1912 zahteval

od ministra zunanjih zadev naj uskladi zunanjo politiko monarhije s težnjami na Balkanu, kajti "tam se je samo nova atapa, zgodovinski preket v razvoju jugoslovanskega vprašanja." Poslanec dr. Vertovsek je pa opisal stanje takole: "Na Balkanu je izbruhnila revolucija malih narodov proti turški reakciji. Slovani na Balkanu smatrajo Avstrijo za svojega največjega sovražnika, ker vidijo kako ravna tu s Slovani. Avstrijska politika noče priznati, da so vsi Jugoslovani bratje in zato je izgubila na Balkanu svojo igro in se zopet blamirala pred Evropo. Avstrijska uradna politika nam je odprla oči, da smo začeli gledati daleč preko mej ob bregovih Save." Slovenski časopisi so tedaj bili vsi brez izjeme odločni in soglasni. Poročila z balkanskih bojišč so bila pisana, kot da gre za naše borbe, komentarje pa so pisali najvidnejši naši politiki, zlasti dr. Krek in Dr. Ignacij Žitnik. Dosledno so podčrtavali povezanost naše usode in naših koristi z življenjem in uspehi narodov na slovenskem jugu. Časopisi, politični ljudje in skupine so govorili o bodoči propasti Avstrije, ker je njena diplomacija dosledno branila turške interese proti krističnim krščanskim narodov. Po celi Sloveniji, po vseh naših vaseh in mestih so bila organizirana predavanja, sestanki in druge manifestacije. Tam je bilo ljudstvo do podrobnosti obveščeno o pomenu zmag Slovanov na Balkanu. Dr. Jenez Krek je pri takem predavanju na Jesenicah ponovil svojo figuro in rekel: "Vse naše reke teko proti Beogradu in Črnemu morju in nobena naša reka ne teče proti Dunaju. Ob naši Savi od Triglava do Črnega Morja živi isti narod kakor smo mi, narod v čigar sredini se počutimo doma tako zelo, kot sicer nikjer na svetu."

Niso pa ostali samo pri izražanju simpatij. Zbirali so denarno pomoč in naši zdravniki so odšli v Srbijo, ko se je zvedelo, da tam manjka zdravnikov. Seveda avstrijska vlada in Madžari tega vsega niso mirno gledali. Persekucije so bile močnejše in ostreje in politično delo je bilo vse težje. O tem je govoril dr. Korošec: "V času, ko so balkanski Slovani zmagovalno osvojbojevalisvoje brate, je bilo vse navdušeno karkoli in kdorkoli čuti jugoslovansko. Tako smo navdušeni tudi mi avstrijski Jugoslovani. To je naša pravica. Vlada med nami išče veleizdajalce. Dejansko so veleizdajalci Kuhen Herderwarij, Tise, Cuvaj in drugi, ki niso samo svobodni, ampak vsi pokriti z odkovanji, kot osi okičeni z zastavicami. Ti ljudje so Hrvatom gazili ustavo. V času ko so Srbi in Bolgari osvobajali svoje brate, so ti ljudje odprli ječe za Hrvate in Srbe in so okovali svobodno Hrvato in Srbov. Tako so ti ljudje delali našo balkansko politiko." Dr. Verstovšek je nadaljeval napad na vlado in

DR. MIHA KREK

dodal: "Nemci in Madžari hočejo najprej ponižati Jugoslovane na nivo helotev. Si lahko mislite kako čuti naš narod, ko vidi kaj vse dela avstrijska vlada za Albance in kako nas uničuje. Pri nas je huje kot v turških vilajetih. Tam ni zakonov, pri nas pa so zakoni zato, da se prelamljajo." Med balkanskimi vojnami in potem v dobi do prve svetovne vojne je jugoslovansko vprašanje postalo gospodujoče, prevladujoče vprašanje naše narodne politike. V vsej svoji kompliciranosti se je tedaj konkretno postavilo pred nas, kot predmet določenega političnega dela in naloge, ne kot dotlej, ko je bilo le politični ideal, ki so mu peli slavospeve sto let.

Nesoglasja

V vprašanju izvrševanja te politike je res prišlo do raznih mišljenj, celo do več ali manj občutnih in težkih nesoglasij in nasprotij. Toda povdarjam, da so ti spori nastali pri določanju izvajanja, v vprašanju tehnike kako naj bi se ta posel najbolje opravil, jugoslovanska misel kot vodilo, kot kažipot naše bočnosti pa je bila lastnina vsega naroda. Pred prvo svetovno vojno je res dejansko ves naš narod sprejel in si prilastil kar je sto let poprej rekel veliki koroški narodni voditelj dr. Einspieler, ko je pisal 1949: "Narava, korist, jezik in kri nam kažejo pot. Slovincem jo kažejo proti jugovzhodu."

Prva svetovna vojna

Dogodki, ki so tekom prve svetovne vojne pomagali in doprinesli, da je nastala skupna država Srbov, Hrvatov in Slovencev, so znani. Naj se dotaknem samo takih posebnosti, ki so vplivale na naše mišljenje in zadržanje. Nad našimi glavami je bila težka nevarnost, da se naše etnično ozemlje razdeli, da bo dobila Italija velik del in Avstrija del, če si ne bosta razdelile kar vse Slovenije. Že sem omenil, da je Trešić Pavičič odkrito nastopil za sporazum Srbov in Hrvatov z Italijani na račun Slovencev. To svojo misel je ponovno objavljala. Da je bila naša bojazen zelo opravičena, potrjuje pripomba Seton Watsona v knjigi: "Jugoslovansko vprašanje v habsburški državi," ki je izšla v letu 1911. Tam piše: "Vse kaže, da se na Slovence ni oziral in jih ni jemal v poštev, ker je bilo iz razlogov strategije in zemljepisa zelo malo verjetno, da bi Slovenci

mogli priti v kakršnokoli jugoslovansko državo." Seveda so slovenski javni delavci mnogo mislili in razpravljali o tej nevarnosti. Vedeli so za peripetije, zmage in poraze, ki jih je doživljala jugoslovanska ideja na Hrvatskem, vedeli so tudi, da je bilo Srbom daleč najvažnejše vprašanje združenja vseh srbskih provinc in krajev, osvobodjenje vseh Srbov v Avstro-Ogrski in da je bilo osvobodjenje in zedinjenje vseh Jugoslovancov samo v glavah nekaterih idealnih nacionalistov ne pa cilj praktične srbske politike. List Dan, ki je bil najbolj srbofilski, imel je svojega urednika dolgo v Beogradu, kasneje pa svojega stalnega dopisnika tam, ta list je pisal še leta 1913: "V Srbiji ni govora o kakem elementarnem jugoslovanskem gibanju. Srbi hočejo zedinjenje tistih habsburških pokrajin s Srbijo, ki imajo v glavnem srbsko prebivalstvo."

Na življenje in smrt

Toda, ker so avstrijski Nemci sprejeli in proglasili vojno kot borbo med Germani in Slovani, borbo na življenje in smrt prvih ali drugih, je reakcija na naši strani bila okrepljena jugoslovanska smer. Ta smer je dobila težak udarec z londonsko pogodbo, v kateri so Angleži, Francozi in Rusi obljubili Italiji, da bo za svoj prehod od centralnih sil k veliki antanti dobila po vojni poleg južne Tirolske tudi Goricko, Trst, Istro in Severno Dalmacijo. Znan je tudi nesrečni stavek ruskega zunanjega ministra, ki je tedaj rekel: "Če bi bilo treba, da se Rusi bore pol dne za osvobodjenje Slovencev, bi jaz ne bil za to." Nekaj upanja so Slovincem budile akcije dr. Trumbičevega Jugoslovanskega odbora v inozemstvu. V tem obdobju so bili tudi Slovenci dr. Bogumil Vošnjak, dr. Gustav Gregorin in dr. Niko Zupanič. Okrepilo se je naša upanje, ko je po zmgi na Kolubari, decembra 1914 izjavila srbska vlada, pred Narodno Skupščino v Nišu, da smatra vojno za borbo za osvobodjenje in zedinjenje "vsega našega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev." Srbska vlada je tudi protestirala proti Londonskemu paktu in regent Aleksander je zahteval vsaj od ruske vlade, naj da obvezo izjavo, da bo po vojni "srbsko-hrvatsko-slovenski narod zedinjen v eni državi in ne razdeljen na več držav." Kakorkoli se je bilo tedaj navduševati za Antanto, ki je našo zemljo prodajala Italiji, vendar je ostala slovenska politika v najostrejši opoziciji proti centralnim silam. Plod te politike so bili slovenski prostovoljci na solunski fronti, navdušeno sprejemanje proklamacij Trumbičevega Jugoslovanskega Odbora in nastopanje naših parlamentarcev v dunajskem parlamentu takoj, ko ga je vlada sklicala. Plod te politike je bila posebno Majška Deklaracija, ki jo je dal Dr. Korošec v imenu Jugoslovanskega kluba. Deklaracija je prišla v pravem trenutku in dvignila ves narod, da je sredi vojne, pod režimom nemške-avstrijske vojne uprave ob majski deklaraciji prirejal narodne manifestacije in zbiral podpise, da je tako na plebiscitaren način manifestiral za pravico samoodločitve, protestiral proti avstrijsko-nemškemu režimu in izrazil svojo pripravljenost osvobodjenju in zedinjenju južnih Slovanov. Ko so se pojavile na evropskem boji-

šču Združene Ameriške Države, ki niso bile vezane na London-sko pogodbo, ko je novi ruski minister zunanjih zadev Miljukov izjavil, da hoče Jugoslavijo, se se naše nade bistveno okrepile. Krfska Deklaracija je bila sprejeta kot znamenje, da se resno računa v mednarodnem svetu z osvoboditvijo vseh slovenskih narodov na jugu Evrope in da so popustili tisti, ki so hoteli na vsak način ohraniti Avstro-Ogrsko po vojni. Za nas je bil važen akt sporazum Antante Trumbiča z italijanskim predsednikom vlade Orlandom. V tem sporazumu se je Italija odrekla Dalmacije in priznala Jugoslovancem pravico zedinjenja. V tem paktu je bilo dogovorjeno, da se bodo vsi ozemeljski spori reševali po načelu narodnosti prebivalstva in da bodo narodne manjšine, ki bi ostale v tuji državi, uživale vse narodnostne pravice. Ta sporazum je bil kompromis, ki ga je Trumbič sklenil na pritisk Angležev, ni zadovoljil naših želja, ali vendar je bil znamenje, da se naše stanje popravlja. Mislim, da je k sporazumu do neke mere nehoti pomagala tudi avstrijska vlada in komanda, ki je vrgla takoj po Londonskem sporazumu vse jugoslovanske polke na italijanske fronte in Italijani so presnečeno čutili kako se bori naš mož, kadar se bije za svojo zemljo.

V novo državo

Dr. Korošec je v imenu Jugoslovanskega kluba izjavil svojo solidarnost s Čehi in poslal delegacijam, ki so šle k mirovnim pogajanjem v Brest Litovsk posebno spomenico, v kateri je zahteval, da morajo dobiti avstrijski Slovani svoje posebne zastopniki zastopajo le Nemce, zahteval je pravico samoodločanja za vse avstrijske Slovence, za stopnike, ker uradni avstrijski zastopniki zastopajo le Nemce, zahteval je pravico samoodločanja za vse avstrijske Slovence, za Jugoslovane pa posebno državo, ki naj obsega vsa ozemlja na katerih so kompaktno naseljeni Srbi, Hrvati in Slovenci. 3. maja 1918 so slovenski, hrvatski in srbski politiki iz monarhije v Zagrebu dali izjavo, da je potrebna koncentracija vse stranke in skupin, ki sprejemajo načelo narodnega edinstva, narodnega samoodločanja in zahtevajo narodno neodvisnost ter po demokratičnih načelih urejeno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Avstrijska vlada je 4. maja odklila parlament in ob tej priliki je predsednik vlade Seidler govoril o jugoslovanskem vprašanju. Priznal je, da je možno, da bo nastala morda kaka jugoslovanska država ali je podčrtal, da smatra za popolnoma izključeno, da bi bili v njej tudi kraji, ki leže ob Jadrano do nemškega ozemlja in se smatrajo kot del tega ozemlja. Izključil je torej Slovenijo. Vendar vse to ni zaustavilo naše politične poti. 18. avgusta so osnovali v Ljubljani Slovenski Narodni Svet kot vrhovno politično reprezentativno telo vseh Slovencev. Svet je imel glavno in skokovno edino nalogo, da Slovence vključi v državno skupnost južnih Slovanov. Smatral se je od začetka le za del, slovenski del splošnega odbora, ki je nastal kot Narodno Veče države Slovencev, Hrvatov in Srbov v Zagrebu začetkom oktobra 1918. 16. oktobra je Narodno Veče odgovorilo na cesarjev manifest, da zahteva "zedinjenje naroda

Slovencev, Hrvatov in Srbov na celotni etnografski teritoriji brez ozira na kakršne koli pokrajinske ali državne meje v eno edino suvereno državo." 20. oktobra je Narodno Veče pozdravilo Wilsonov predlog in njegovih 14. točk. 29. oktobra je hrvatski sabor prekinil vse zveze z Avstro-Ogrsko in v Ljubljani so Slovenci isto napravili ob veliki manifestaciji na Kongresnem trgu. Konkretno grajenje in urejanje skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev, življenje in politične muke Jugoslavije so znana reč. Važno pa je to. Jugoslavija je zajela v svoje meje vse ozemlje Srbov in Hrvatov, Slovenci pa smo prišli vanjo ranjeni in obsekani. Tretjina našega naroda je ostala v Italiji, Avstriji in Madžarski. Pa smo vendar mi Slovenci sprejeli Jugoslavijo iskreno kot tisto državno obliko, v kateri smo videli največ možnosti narodnega napredka in svobode in še najboljše jamstvo za zaščito naših narodnih manjšin.

Nauk narodne zgodovine

Naj bo dovolj zgodovine. 150 let našega narodnega življenja dokazuje, da je slovenska narodnost nosila jugoslovansko misel v najlepšem, najidealnejšem nje-nem pomenu in smislu, da sta obe rastli, se krepili, doživeli lepe zmage v najtežjih razmerah proti odporu mnogo močnejših. Če nam je treba dokazati, da je jugoslovanska misel naravna dopolnitev naše srbske, hrvatske in slovenske nacionalne kulture, zgodovina je ta dokaz dala. Grehi in napake ljudi, ki so zlorabili idejo nalašč, v zlem namenu ali v zmoti, bilo da so to poedinci ali kolektivi, vrednosti ideje same ne morejo spremeniti, ne morejo ji škodovati. Mislim, da je tako tudi pri Hrvatih in Srbih.

Kot Slovenec, politični emigrant iz Jugoslavije pa rečem tole: O naši bodočnosti bo odločil narod doma. Neposredna aktualna dolžnost politične emigracije je, da pomaga temu narodu, pa naj ga zove srbski, hrvatski, slovenski ali jugoslovanski narod, da si ta narod olajša breme in trpljenje, ki ga tare. Za bodočnost je pa treba temu narodu pomagati, da se bo dokopal do demokratičnih političnih svoboščin, da se reši komunistične tiranije. Dokler teh svoboščin ni, je smešno — zastojni govoriti o kakršnihkoli političnih programih, ki predpostavljajo svobodno odločanje naroda. Nasprotno. V teh razmerah je škodljivo širiti take programe in vžigati iniciative, ki rode preprič in preprečujejo skupen napor za osvoboditev. Kajti državljani komunistične Jugoslavije se bodo vsi osvobodili te tiranije, kadar se bodo. Dokler se ne osvobodijo, bodo vsi morali nositi isto težko usodo. Še jasneje nam to pokaže odgovor na vprašanje česa se naši narodi najbolj boje. Boje se, da se bo komunistična diktatura držala z vsemi poslabšanji, ki jih nujno poraja, čim dalj traja, boje se sovjetske okupacije in boje se kaosa, zmede.

Naša naloga je torej, da pomagamo temu ljudstvu, da zruši diktaturo v celi državi, z vsemi sredstvi v vseh možnih področjih. Že ta naloga sama je tako ogromna, da bi morala črpati vse naše male moči. S svojim delom bi pa morali temu ljudstvu dajati upanje, da tedaj kadar bo prišlo do toliko za željenega prehoda izpod diktature v demokratični režim, ne bo po naši krivdi ali opustitvi nastala nikaka zmeda, ki uničuje dobro in rodi nove nesreče. Nihče med nami, in ni ga med živimi, ki bi vedel v kakih razmerah se bo prehod izvršil, kakšne sile bodo tedaj odločilne. Toda, če nas zgodovina sploh more kaj naučiti, če moremo sploh kaj predvidevati, moramo vedeti vsaj to, da so veliki in močni in vplivni sovražniki, ki so vedno

v preteklosti, ki sedaj in ki bodo v bodočnosti želeli in skušali uničiti našo narodno neodvisnost ali za nas vse ali vsaj za znatne dele naših narodov, tako Srbov, Hrvatov kot Slovencev.

Ukaz razmer

Vsi tisti med nami, ki se pritožujejo nad Jugoslavijo, ki bi želeli in ki iščejo kaj drugega, navajajo razloge za svoje predloge in rešitve in za večino njih sponirani, da jih vodijo idealni motivi. Vendar naj mi bo dovoljeno, da smatram, da premalo upoštevajo tole, ki je osnovno: Jugoslavija je tista edina državna formacija, ki je zagrabila celotni etnični teritorij, vse ozemlje Srbov in Hrvatov. Niti v preteklosti ne vidimo nobene druge take rešitve, niti sedanja obilna razprava druge take rešitve ni dala. Prepričan sem, da druge take rešitve ni. Današnja Jugoslavija zajema vse kraje, kjer strnjeno žive Hrvati in Srbi, takorekoč do poslednje vasi. Kažem na to osnovno dejstvo, kot vrednoto, ki jo je treba postaviti na prvo mesto vsake narodne politike. Vse drugo, odnošaji, razmere in razmerja, vse se more menjati in urediti, toda meje se dobivajo samo v vojskah ali drugih kataklizmah. Zemljevid in površna poznanost naših razmer brž pove, da si razne jugoslovanske kombinacije sploh ni mogoče misliti oblike, ki bi dala Srbom in Hrvatom celo njihovo etnično ozemlje. Samo tisti, ki pozna muke narodnih manjšin, more občutiti in oceniti kolika blagodat je imeti ves narod, vse svoje moči v eni in isti državi in to v državi, v kateri imajo tako Srbi, kot Hrvati močne ključne položaje tako, da brez prvih demokratično urejena ta država sploh ne more obstati. Politik, ki tvega po svoji lastni iniciativi, da mu del naroda pade pod tujca, da pade v usodo zapostavljene in brezpomembne narodne manjšine, pa mislim, da res nima srca za svoj narod. Iz tega osnovnega stališča je jugoslovanska kombinacija najsrečnejša rešitev posebno za Hrvate in Srbe. Odvisno je od ljudi in njihovega dela, da vodijo javni narodi, politični in državni posel v dobrem namenu in s ciljem, da se ustvarijo razmere, v katerih bodo mogli doseči najvišjo mero zadovoljnosti in sreče oboji.

Ker vemo, da bodo zunanji sovražniki izkoristili vsako možno priliko, da nas ozemeljsko obsejajo, če ne že uničijo kot neodvisne, samostojne narode, je dolžnost slehernega iskreneke srbskega, hrvatskega in slovenskega patriota in vseh nas, da s skupnimi silami storimo vse kar moremo, da bi pomagali narodu v domovini, da ohrani mednarodni pojem državnih mej, ki so garant nedotakljivosti tako hrvatskega, kot srbskega in slovenskega etničnega ozemlja. Dotlej dokler celo naše narodno ozemlje ni zagotovljeno in stabilizirano v novem demokratičnem redu tega dela Evrope, mislim, da je res veleizdaja rušiti meje države, ki nam čuva naše ozemlje in to veleizdaja Hrvatsva, Srbstva in Slovenstva v mnogo večji meri, mnogo bolj strašno in neposredno kot izdaja Jugoslavije.

Zavedam se, da je tole moje govorjenje v velikem nasprotju s sedanjim stanjem v naši emigraciji. Nimam pred očmi takoj kake skupne organizacije ali druge konkretne oblike skupnega dela. Mislim le, da je neobhodno potrebno, da spremene duh in način nastopanja vse skupine, mi vsi. Vedno in neprestano moramo delati tako, da na vsak korak izpovedujemo, da je največje naše zlo samo komunizem in njegova diktatura nad narodom. Moramo kazati kvalitete, ki bodo ustvarjale prepričanje, da smo res idealni borci za dobro našega ljudstva, da smo sposobni biti pozitivni sodelavci in pomočniki za uved-

Skupščina zaslužjenih narodov Evrope je dne 16. marca predložila vladam Francije, Združenih držav in Velike Britanije spomenico, ki pove v glavnem tole:

Najnovejši sovjetske grožnje zapadne državam radi Berlina in poostrena mednarodna napetost, ki je tem grožnjam sledila, živo predočujejo sedanje nenormalno stanje v Evropi, ker je razdeljen Berlin, razdeljena Nemčija in razdeljena Evropa v dva tabo- ra, od katerih je eden svoboden, eden pa zasužen. Sovjetske zahteve so tudi pospešile nujno potrebo, da je že enkrat treba urediti razmere v Evropi tako, da bo povsod vladal nek zakonit red kot čuvar razmer, ki bi jamčile trajen mir.

Ta namen bo mogoče doseči le, če se uredijo posledice, ki so nastale po drugi svetovni vojni in to tako, da ne bo noben evropski narod ostal več v položaju podrejenosti in odvisnosti, da bo vsak svoboden v izvajanju svojih pravic suverenosti in da bodo vsi evropski narodi svobodno sklepali mednarodne pogodbe za svojo varnost in radi varnosti in miru vsega sveta.

Glavna ovira za ureditev razmer v Evropi je razdelitev Nemčije in sovjetska nadoblast ter komunistična diktatura nad narodi srednje in vzhodne Evrope, ki so poprej bili svobodni in neodvisni.

Na splošno vse priznava, da se vprašanje Berlina ne more oddvojiti od vprašanja združitve Nemčije. Po istem načelu vprašanje Nemčije ne more biti oddaljeno od vprašanja srednje in vzhodne Evrope. Vsako reševanje, ki bi se omejilo samo na prvi dve vprašanji, se bo nujno izkazalo kot nemogoče in bo propadlo.

Ugled svobodnega zapadnega sveta bo in bi bistveno padel, če bodo te vlade pristale na kakršne koli sovjetske predloge, da sedanje komunistične vlade držav srednje in vzhodne Evrope kakorkoli sodelujejo bodisi pri sklepanju miru z Nemčijo, pri ureditvi berlinskega vprašanja ali pa pri kakem splošnem dogovoru glede stanja v Evropi. To bi pomenilo, da zapadna demokracija priznava sedanje stanje v Evropi z vsemi komunističnimi diktaturami.

Zapadne demokracije naj bi predložile svoj načrt za ureditev evropskih razmer in ta načrt bi moral temeljiti na Atlantiki izjavi, ki jamči samoodlobo narodov na načelih Združenih narodov, zlasti njihove ustanovne listine, na izjavi o svobodni Evropi na načelih in določilih konvencije o splošnih človeških pravicah.

Še ostrejšje je isto stališča podčrtal list "Der Europäische Osten" v Monakovu dne 27. februarja 1959. Tam pravi:

Zapadni svet bi moral razglasiti sam svoj načrt berlinskega vprašanja, ki bi ga brezobzirno izvajal v slučaju da bi druga stran ne sprejela pametne osnove za upostavitve svobode evropskih narodov. V tem slučaju bi morale demokratične države:

Prekiniti diplomatske zveze

bo demokratičnega reda v tem našem delu Evrope, da znamo čuvati svoje in da bomo uredili svoje medsebojne odnose z mirnim sporazumom, ki ne bo nikomur v škodo in, ki zlasti ne bo izzival nobenih tutorjev nad nami.

Ne le Berlin - Evropo je treba rešiti!

s Sovjetsko zvezo. To bi morale storiti vse nekomunistične države tako na Zapadu kot na Vzhodu.

Razglasiti gospodarski boj-kot Sovjetske zveze za nedoločeno dobo. V tem času bi morala prenehati vsaka izmenjava blaga s Sovjetsko zvezo brez izjeme.

Prepovedati vse komunistične stranke po svetu, kakor tudi vse tiste organizacije, ki podpirajo komunizem in služijo kot njegove predstraže. Vse voditelje komunističnih in podpornih organizacij je treba spraviti pod ključ.

OTROCI VELIKO POVEDO

"Nedeljske informativne novine" v Beogradu prinašajo popis prirejenega razgovora z otroci. Popis je bil priobčen dne 18. januarja 1959. Za izpraševanje so odbrali po eno deklico sedmih let, dečka osem let, 2 deklici in 1 dečka devet let, dva dečka 10 let stara in eno deklico in enega dečka, ki sta oba stara po enajst let.

Tole so nekatera vprašanja in odgovori:

Ali je Jugoslavija z ozirom na druge države močna ali slaba? Vsi odgovarjajo: Močna. Deklica devet let je dodala: Mislim, da je srednja, ker mi nimamo še atomskih bomb in orožja, kakršno imajo druge države. Deček deset let pa je rekel: Močna je, ker imamo dobrega komandanta, tovariša Tita.

Kako je nastala nova Jugoslavija? Vsi: Izšla je iz revolucije.

Kaj je revolucija? Devetletni deček pove: Revolucija je, kadar se ljudstvo dvigne proti vladni, ki ni dobra, kakor se je n. pr. dvignilo naše ljudstvo proti kralju, ker je mislil samo nase in se ni brigal za ljudstvo, ki je živel v bedi. Kdo je bil zadnji kralj v Jugoslaviji? Večina odgovarja: Aleksander. Drugi ne vedo, kdo je bil.

Kdo so bili prijatelji in sovražniki Jugoslavije v zadnji vojni? Odgovori: Naši sovražniki so bili Nemci, naši prijatelji so bili Rusi in Amerikanci. Naši prijatelji so bili Francozi, a Amerikanci so pomagali včasih tej včasih drugi strani. Ne vem odgovora.

Kdo je bil Stalin? Stalin je bil voditelj Rusov, ki nam je potem postal sovražen.

Kdo je bil Roosevelt? Ne vemo.

Kdo je bil Mussolini? Ne vemo?

Kdo je bil Hitler? Voditelj nacizma in Nemcev, le dva najmlajša ne vesta nič o njem.

Kdo so komunisti in kaj oni žele? Komunisti so ljudje, ki ne verujejo v Boga. Devetletni deček dodaja: Komunisti so tisti, ki so člani partije. Enajstletni še dopolni: Komunisti so tisti ljudje, ki hočejo mir med narodi in ki hočejo vse tisto, kar imajo drugi narodi.

Kakšna je razlika izmed komunizma in socializma? Nobene razlike ni.

Kdo je Devica Marija? Nihče ne ve. Desetletni deček ugovarja, da je to bila krščanska boginja.

Kdo je Jezus Kristus? Nihče se ne more prav spomniti. Osemletni deček pove vendarle: Jezus Kristus je bil nek svetnik. Vanj verujejo ljudje, ki verujejo v Boga in svetnike.

Kdo med vami veruje v Boga? Vsi v en glas: Nihče ne veruje v Boga.

Okrepiti radijska poročila v Sovjetsko zvezo in če treba graditi nove radijske postaje v ta namen.

Okrepiti in razširiti sodelovanje z organizacijami in zastopstvi zaslužjenih narodov v svobodnem svetu, podpirati njihove skupne napore za osvobodjenje.

Velikodušno podpirati begunce, da bi si mogli urediti življenje in delo v svobodnem svetu.

Razširiti po vsem svetu temeljito izobraževanje in pouk o nevarnostih komunizma.

Napačno je misliti, da moremo izbirati samo med vojno in in mirom. Gornji predlogi vsebujejo tretjo pot. Če primerjamo in upoštevamo, kako izgubimo bi utrpeli, če podležemo komunističnim zahtevam, ta načrt ni predrag. Tako bi prisilili Rusijo, da bi sprejela in se vključila v svetovni red miru in bi jo prisilili brez vojne. Na svobodnih narodih je, da sami odločijo ali so pripravljeni, da si zagotovijo svojo svobodo na ta način.

Senator Karl E. Mundt je rekel dne 8. marca v senatu: "Ne bilo bi nikake mrzle vojne, če bi Kremelj ne bil zaslužil s silo neodvisnih držav: Latvije, Litvanije in Estonije, če ne bi vsilil svojih hlapcev v vlade in režime po vseh delih vzhodne Evrope, če bi ne bil kršil dogovorov v Yalti, kjer je bilo določeno, da morajo povsod biti svobodne volitve, če bi ne bil poskušal zaslužiti še Grke, če ne bi vzdrževal razdeljene Nemčije in hujskal in podpiral napad na južno Korejo."

List "National Review" piše 28. marca: "Bodočnosti Nemčije ni mogoče ločiti od bodočnosti vzhodne Evrope. Če bo predsednik Združenih držav šel k razgovoru najvišjih, naj nese tja preprosto in jasno naše sporočilo: Za Nemčijo, zapadno in vzhodno, in za vse zaslužjene narode predlaga Zapad — osvobodjenje."

V Italiji zmaguje načelo pokrajinske avtonomije

Prejšnji tajnik italijanske krščanske demokracije in predsednik vlade Fanfani, ki se je odmaknil s politične pozornice za nekaj mesecev, je zopet nastopil. Prva politična govora je imel v svojem rojstnem mestu Arezzo. Ne da bi se opravičeval za svoj poraz v vladi ali ga obžaloval, je naglasil, da on hoče, da italijanska krščanska demokracija odločno izjavi socialne reforme, ki jih zahtevajo nove razmere, da bo opravičeno valila v svoje vrste delovnega človeka ter opravičila njegovo zaupanje v načela krščanske pravičnosti in krščansko pojmovanje družbenih odnosov.

Naslednik Fanfanija v tajništvu stranke je poslanec Moro. Njegova prva naloga je, da nekako uredi razmere v sicilijanskem delu stranke, ki se je postavilo Fanfaniju po robu. V ta namen je sklical novi tajnik sestanek s sicilijanskimi poslanci, senatorji in zastopniki stranke. Na osnovi zaključkov, ki so jih napravili, je pomožni glavni tajnik stranke Salizzoni začel volilno bitko z govorom, v katerem je povedal, da je stranka za široko avtonomijo pokrajinskih zborov in uprav, ki naj samostojno odločajo o gospodarskih, socialnih in kulturnih zadevah tako kakor je treba za razvoj pokrajin, ne

da bi pri tem izpuštile izpred oči važnost skupne države.

Italijanska krščanska demokracija bo po vsem, kar se je zgodilo ob padcu Fanfanija kot glavnega tajnika stranke, sprejela načelo pokrajinske avtonomije in to načelo izvedla tako v svojih vrstah kakor tudi v državni upravi. Morda bo po tej poti možno tudi narodnim manjšinam v južni Tiroli in Slovenskem Primorju priti do kaj bolj znosnih razmer.

Adenauerjeva stranka je trdna

Pokrajinske volitve v skupščini Porenja in Spodnje Saksone so pokazale, da se je Adenauerjeva stranka utrdila in okrepila. Pri obeh volitvah je stranka dobila več glasov kot pri zadnjih volitvah. V Porenju so krščanski demokrati dobili 48,5% vseh oddanih glasov, dočim so jih prej imeli le 46,8%.

V Spodnji Saksiji so Adenauerjevi zastopniki dobili 30,8% glasov, dočim je bil njihov uspeh pri zadnjih volitvah le 26,6%.

Z ozirom na odločitev posebnega odbora stranke, da naj predsednik in kancler Adenauer sprejme kandidaturu za predsednika republike, je organizacijski odbor stranke na delu, da ugotovi spremembe, ki so v tej zvezi nujne, da bo Adenauer kot predsednik države mogel še vedno merodajno vplivati na strankino politiko in vzgojiti in voditi nove ljudi, ki bodo prevzeli težo strankinih in državnih poslov tako učinkovito, da se bo izpolnilo, kar je rekel Adenauer, ko je sprejel kandidaturu: "To odločitev smo napravili zato, da bomo zagotovili nadaljevanje sedanje naše politike v bodočih letih."

Belgijske krščanske delavske zveze

Pri volitvah v belgijske delavske zveze in strokovna zastopstva v podjetjih so dobili krščanski delavci v veliki industriji, ki obsega podjetja, ki zaposlujejo nad dve sto delavcev 37% vseh mest, dočim so jih imeli doslej 33%. V strokovnem zastopstvu uradništva so krščanski zastopniki še močnejši. Tam imajo sedaj 49% vseh zastopnikov.

V srednje velikih podjetjih so krščanski delavci dobili 48% vseh delavskih mest in 52% vseh zastopnikov uradnikov. V podjetjih, ki zaposlujejo manj kot 50 delavcev, so dobili krščanski socialni zastopniki 43% mest med delavci in 55% med uradniki.

Belgijsko krščansko socialno gibanje se torej stalno in vztrajno približuje svojemu cilju, da dobi absolutno večino med vsem organiziranim delavstvom.

Tudi za sopotnike velja prepoved

V Rimu se je rodila nekaka splošna sopotniška skupina, ki skuša organizirati svojo moč med vsemi nezadovoljnimi od leve do desne, to se pravi od novih prijateljev fašizma pa tja do komunistov. Tako daleč je prišlo, da so stavili Vatikanu naravnost določeno vprašanje, kako naj se obnašajo katoličani v tem primeru, da bi se moglo njihovo ravnanje še imenovati katoliškim.

Dne 14. aprila je "Osservatore Romano" dal takle odgovor: "Sveta kongregacija je dobila vprašanje ali je za katoličane dovoljeno, da dajo svoje glasove strankam, listam ali kandidatom, ki sicer ne izpovedujejo nikakih načel, ki bi bila protivrška, protikatoliška, pa tudi o sebi ne govorijo, da so kristjani, se združujejo s komunisti in jim poma-

gajo v njihovih podvzetjih. Pri seji dne 25. marca 1959 so kardinali, ki jim je poverjena obramba vere in verskih navad, sklenili, da je odgovor na to vprašanje negativen."

Vera v Jugoslaviji

Mesečnik "Intercontinental" v številki od 1. maja daje tole sliko o verovanju jugoslovanskih ljudi: "Komunizem je zel močno vplival na duhovno življenje mladih. Ti so bili vzgojeni pod komunističnimi razmerami. Odtujili so se verskemu življenju.

Celo tam, kjer družina smatra, da je opravljanje verskih vaj važno in potrebno, se čutijo otroci komaj kaj navezanim na izvrševanje verskih dolžnosti. Največji vpliv ima še katoliška cerkev v Sloveniji, Hrvatski in Dalmaciji. Po pravoslavljnih pokrajinah se verskega življenja udeležujejo več ali manj le starejši ljudje. Med mohamedanci opravljajo verske vaje samo še starejši. Na splošno bi rekli, da mladi na več ne veruje. Privlačnost komunizma je zbledela. Mladina nima nobene vere."

Zapadna kultura v Jugoslaviji

Ameriške in britanske čitalnice v Beogradu obiskuje po jakih 3000 ljudi na dan. Čitalnice so polne, ne morejo sprejeti več obiskovalcev. Sovjetska čitalnica je pol prazna.

Vlada ni zadovoljna. Prav v zadnjem času je odklonila dovoljenje, da bi se v Ljubljani ustanovila britanska čitalnica. Policija je prepovedala širjenje in branje ameriške revije "Time" in nemške revije "Neue Illustrierte." Policija utemeljuje svojo prepoved, da sta lista javno kritizirala jugoslovanski politični režim.

Arabci študirajo v Sarajevu Po zadnjih poročilih je v Sarajevu kakih sto arabskih dijakov s Srednjega vzhoda in Afrike. "Okoli 60 jih je samo iz Egipta.

Drobne iz domovine

Skupni trg škodoval Jugoslaviji Skupni trg, ki so ga uvedle z letošnjim letom zahodnoevropske države, je po besedah podpredsednika Titove vlade Karla delja Jugoslaviji precej škodoval. Ta skuša z dvostranskimi pogodbami te težave odstraniti, med tem ko še ne računa s potrebo, da bi se skupnemu trgu priključila.

Cestni predor so razsvetlili Cestna uprava republike Slovenije je prispevala okoli 7 milijonov dinarjev za napeljavno neonske razsvetljave v predoru pod Panovcem v Novi Gorici. Cestišče je bilo zaradi ostrih ovinkov in slabe razsvetljave zelo nevarno in se je v predoru v zadnjih letih pripetilo zaradi tega več nesreč. Cesta skozi predor je zelo važna, ker veže Šoško in Vipavo dolino.

Malo je narodnih skupin, ki bi v izseljenstvu izdajale znanstvene in strokovne knjige. Mi Slovenci se lahko ponasamo s tem, da smo dobili v svojem jeziku univerzno sociološko delo. Univerzno profesor dr. Ivan Ahčin je v Buenos Airesu napisal ti knjigo, ki nosi naslov SOCIOLOGIJA, in obravnava na lahek in razumljiv način razne težke pojme iz socialnega in gospodarskega področja. Naj ne bo Slovenec, ki ne bi, te knjige kupil in študiral. Z nakupom pa bo tudi omogočil, da bo ta veliki znanstvenik mogel dati še druge knjige o tem vprašanju.

FRANC JAKLIČ:

Od hiše do hiše

LJUDSKA POVEST

Dekleta pa ni bilo priklicati od nikoder, zato je Lazar razkačen skočil v hišo, za njim pa Rožanka. Ančka je stala v veži, ko je prihrumel oče na njo.

"Punca! Ali imaš res, Gornikovega?"

Ančka je prebledela in molčala. Rožanka je tlesnila z rokami in dejala:

"Viš, da je res! Ali ti nisem pravila?"

To je tako podkurilo Lazara, da je skočil in ji dal s pestjo po hrbtu, da se je kar preganila in zajejala.

"Nehaj, jo boš ubil!" zavpije mati in zajoka.

"Viš, tako je, kakor sem rekla," se oglasi zopet Rožanka.

Lazar pa zamahne drugič in zavpije: "Ali je res?"

Ančka je odskočila in se tresla strahu ob zidu in gledala proseče očeta.

"Ali ne boš precej povedala?"

"Oče — ni res!" je dahnila Ančka in si zakrila obraz.

Lazar se je obrnil k Rožanki in dejal:

"No! Sedaj si sama slišala!"

Rožankin obraz se je potegnil, potem je pa rekla:

"Ljudje bodo vendar govorili, ker verjamejo. In od te sramote me bo konec. Ali ti nič več nase ne držiš?"

"Samo eden naj še kaj takega zine, pa ga stisnem za vrat ... Kot je to raznesel?"

"I meni je povedal ta nadloga ta Barbič ki lazi od hiše do hiše in pošte prenaša. Drugod je menda tudi ta."

"Tako ta?" se je zagrozil Lazar in takrat se mu je bil poridil tisti sklep ki ga je prignal k Rohnetu.

VI.

Ančka je videla besnečega očeta, srce ji je upadlo, in zatajila je svojega Antona.

To jo je spekle pri srcu: "Oh, kaj sem storila!"

Solze so se ji udrele, ne zato, ker jo je oče udaril, pač pa zaradi kesanja. Ej, to so bile grenke solze! Zbežala je iz veže in poiskala samotnega koticarja na vrtu, da premisli, kaj se je ravno zgodilo, da presodi velikost svojega pregreška, katerega ji je vest očitala, češ: "Lej, kakšna si! ... Zjutraj si mu še obetala, da pojdeš z njim do konca sveta, ako bo treba, opoldne si ga pa že zatajila ... Takšna si! — In Gornikov Anton misli, da ima bogve kako zvesto izvoljenko, ki hoče živeti z njim v veselju, pa tudi v trpljenju in žalosti, ako treba! — Viš, kako se Anton moti, kako ga varaš! — Ob prvi priliki si ga zatajila, ko se borba še niti začela ni — Ali mu moreš pogledati še v oči, v one zveste oči? — Ali ga nisi grdo nalagala, ko si mu tolikokrat zatrjevala, da ga ljubiš? — O, taka minljiva ljubezen, ki zgine ob prvi priliki, kakor rosa, ki se posuši ob prvih solčnih žarkih! — Sramuj se!"

Ančka je bila vsa potrta.

"Ti si lažnivka!" — Hinavka! Ne pojdi mu več pred oči! — Naznani mu, da je ljubezen proč, da naj si poišče vrednejše, boljše neveste, ki ga ne bo nikdar zatajila!"

Ej, ko bi Ančka tako rada ne imela tega Antona, za katerim je hrepenela toliko deklet, katerih pa on ni maral, katerim se je posmehoval, ker si je izbral ravno njo, da je tako srečna — ej, ko bi tega ne bilo, potem bi že rekla: "Najina ljubezen je proč!"

Ali pa more to sedaj narediti?

Ne! Ne! Ne! ...

Vse v njej se je upiralo, in vest je nategnila druge strune, ki so ugodneje zvenele: "Skesaj se! ... Padi pred njim na kolena, povej mu vse, prosi ga odpuščanja — in ti bo odpustil ... O, odpustiti ti mora, ako te ljubi, in Anton te ljubi, gotovo te ljubi, saj drugače bi se ne bil sklonil do tebe in te izbral med vsemi drugimi dekleti —"

Ta glas jo je božal, jo tolažil in ji vlival novega poguma.

Srčnost se ji je vrnila in mislila je: "E kaj, k očetu grem, pa jim povem, da sem se prej malo zlagala," da je res Gornikov Anton moj ljubi. In če bodo hudi, kaj mi pa morejo? ... Ali mi morejo prepovedati vzeti tistega, kogar jaz hočem?"

(Dalje prihodnjic.)

KOLEDAR
društvenih
prireditev

JUNIJ

13. — Slovenski dom na 6818 Denison Ave. priredi ob sedmih zvečer banket v proslavo 20-letnice obstoja.

14. — Dramatsko društvo LILJA priredi na farmi sv. Jožefa piknik.

20. — Društvo Naš dom št. 50 slavi z banketom v SND na E. 80 St. 30-letnico obstoja. Začetek ob šestih zvečer.

28. — Letni Ohio KSKJ dan v St. Joseph's KSKJ Park na White Rd.

28. — Pevski zbor KOROTAN priredi na Kaliopovi farmi piknik.

JULIJ

4. — Ohijske podružnice Slovenske ženske zveze imajo skupni piknik v St. Joseph Park na White Rd.

5. — Slov. ženska zveza ima ob priložnosti državne konvencije Ohia v šolski dvorani pri Sv. Vidu obed. Začetek ob štirih popoldne.

15.-16.-17.-18. in 19. — Letni kar-nival fare sv. Vida na šolskem dvorišču in v novi dvorani.

26. — Slovenska šola pri Sv. Vidu

priredi na Kaliopovi farmi svoj piknik.

AVGUST

2. — Dramatsko društvo LILJA priredi "Slovenski dan" na farmi sv. Jožefa.

OKTOBER

4. — Slovenski dom na Holmes Ave. slavi 40-letnico obstoja. Sodelovala bodo vsa društva.

17. — Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi "Card party."

25. — Pevski zbor PLANINA priredi v S. D. na Stanley Ave. svoj jesenski koncert. Začetek ob 6:30 zvečer.

NOVEMBER

14. — Združeni igralci bodo ponovili opereto "Mežnarjeva Lizka" v novi dvorani pri Sv. Vidu. Začetek ob osmih zvečer.

22. — AJC na Reher Ave. proslavi svojo 40-letnico z banketom. Začetek ob petih popoldne.

DECEMBER

6. — Pevski zbor Slovan priredi v AJC na Reher Ave. ob štirih popoldne koncert.

Največji živinski tat povojne dobe

Alfred Roden je bil mesar v Hannoveru. Mož je bil kvartopierec in mu dohodki njegove sicer dobro uspevajoče mesarije niso zadoščali. Zato si je — danes, ko je vse v znamenju tehničnega napredka — izmislil modernjši način klanja, namreč kar na travniku. V ta namen je svoj osebn. avtomobil znamke Opel leta 1952 dal predelati v "letečo klanovnico" in s to se je potem vozil po gladkih cestah hanoverske ravnine, kjer se na obeh straneh ceste širijo pašniki in se ponoči in podnevi pasejo rejene črede goveda. Naenkrat se je pri takem travniku sredi noči ustavil avtomobil. Mojster Roden je bil res mesar strokovnjak, kajti tudi ponoči je znal iz črede najti naj-tolstejšega vola in preden se je sirotej mogel dobro obrniti, je ga že zadela smrt iz posebne mesarske pištole, in v nekaj minutah sta Rodenova pomočnika živ-vel raztelesila in najboljše kose spravila v avtomobil, nakar je šla vesela vožnja v Rodenovo hladilnico. Posel je šel iz leta v leto bolje. V naglici je Roden pozabil na eno samo malenkost, namreč na nakup zaklanih živali. Od Opelne je predsedel na Mercedes. Sprva je bilo to še nekoliko staromodni tip 170, potem ga je zamenjal za modernejšega in potem za dražjega.

Enemu vozu se je pridružil še drugi. Dolge mesece je policija zastoj iskala prebrisane živinske tatove, ki so po dejanju vselej izginili, kot da bi se pogrez-nili v zemljo. Šele ko je slučajno neki policist na nočni kontroli na "Autobahn" preiskal nek luksuzni črni "Mercedes 300", je v tem vozilu, ki si ga morejo pri-voščiti le frankfurtski in ham-burški bankirji ter poruški in-dustrijski baroni, našel poleg dveh rejnih potnikov še kos dveh tolstih volov. Podjetni me-sar se mora sedaj zagovarjati pred sodiščem zaradi tega "moderniziranega" izvrševanja me-sarske obrti, ki jo nemški časopi-si imenujejo "največjo živin-sko krajo po vojni." Skupno je tako zaklal 400 rejnih volov.

Indijci spoznavajo pravi
obraz in cilje komunizma

NEW DELHI, Ind. — Ni še dolgo od tega, ko je indijska kongresna stranka, ki ima pri-staše po vsej Indiji in je vodil-na indijska stranka, gledala z dobrohotnostjo komunistično stranko v zvezni državi Kerala in njeno "vladanje" po komuni-stičnih načelih češ, komunisti so prišli v Kerala na vladno po-tom svobodnih volitev in imajo pravico, da vladajo Kerala v

"duhu zakona."

Vdor kitajskih komunistov v Tibet in politična gonja Peipinga proti Indiji sta voditeljem kongresne stranke odprla oči. Skušajo razumeti komuniste kot take, kakršni so.

To se je lepo pokazalo na seji vodstva indijske kongresne stranke. Predsedovala je seji Nehrujeva hčerka Mrs. Indira Ghandi, ki se je ravnokar vr-nila s potovanja po Kerala. Kar je tam videla, jo je napotila, da je s predsedniškega mesta o-stro obsodila komunistično vlad-o v Kerala češ, da samo hujska kasto proti kasti in skrbi sa-mo za interese komunistične stranke.

Govorila je tako ostro, da so mnogi kongresni politiki bili kar iznenadeni. Računajo, da je bil govor Mrs. Ghandi velik nov korak na poti razčiščevanja odnosov med kongresom in ko-munistično stranko.

Zdravstvene oblasti lah-
ko pregledajo hiše in sta-
novanja brez sodnega
dovoljenja

WASHINGTON, D. C. — Ne-dotakljivost stanovanja je pri nas zajamčena po ustavi in več-jem številu zakonov in razsodb najvišjega federalnega sodišča. Nobena oblast ne sme nasilno vdreti v zasebno stanovanje, a-ko nima sodnega dovoljenja. Nedotakljivost stanovanja spa-da torej med osnovne človekove pravice; se je pa skoraj ne zave-damo, ker je naše oblasti ne kršijo.

Pretekli teden je najvišje fe-deralno sodišče razsodilo, da smejo sanitetne oblasti pregle-dati stanovanja tudi brez so-dnega dovoljenja. Radi te od-ločbe je nastalo v politični jav-nosti precej razburjenja. Po-kazalo se je, da je bilo nepotre-bno. Razsodba sama namreč ne krši nedotakljivosti stanovanja, pravi samo, da lastnik stanova-nja lahko zabrani dostop v sta-novanje tudi sanitetnim orga-nom, toda v tem slučaju bo imel opravka s sodnijo in bo kazno-van. Sanitetni nadzorniki ne morejo torej postopati po mili volji, morajo računati s tem, da bo spor z lastnikom stanovanja prišel pred redno sodnijo.

Za mizami so postali stoli
predmet ministrskih
razgovorov

ŽENEVA, Šv. — Gromiko in njegovi tovariši spretno nadalju-jejo cirkus na konferenci zuna-njih ministrov, ki so ga začeli prvi dan s predlogom, naj bo mi-za v sejni dvorani okrogla.

Ko je njegova oblika mize zmagala, so se spravili na stole. Sklenjeno je bilo namreč, da se Zapadna in Vzhodna Nemčija lahko udeležujeta sej kot opazo-valki. Uprava palače Združenih narodov je nato postavila v se-jno dvorano poleg okrogle mize še dve štirioglati mizi za Neme-

in pristavila k vsaki mizi po šest stolov. To je napačno, so rekli tovariši, stolov mora biti po de-set, kajti obe Nemčiji imata pravico do ravno takega števila cpazovalcev kot štiri velesile do delegatov.

Hišna uprava ni vedela, kaj naj napravi, in naročila, naj od-neso sploh vse stole od štiriogla-tih miz. Zapadni diplomatje so se začeli s protesti izmotavati iz smešnega položaja, kamor jih je spravil Gromiko. Gromiko je po-tem kavalirsko pristal, da naj zadostuje kar po šest stolov za obe nemški delegaciji.

Dogodek o stolih je seveda šel po vsem evropskem časopisju.

Mikrofilm smrt za
arhive

Spričo kamer in mikrofilmov zdaj malo ne po vsem svetu po-stopoma izginjajo zaprašeni ar-hivi in sto tisoči ton starega pa-pirja, ki so ga desetletja in sto-letja skrbno čuvali v širnih dvo-rah monumentalnih arhivskih poslopij. Filmani arhivi zavze-majo komaj stoti del prostora običajnega arhiva.

Strojčke za snemanje arhiv-skih dokumentov "Recordac" lahko v eni uri napravi 2500 fo-tokopij. Ravnanje s tem strojem je tako preprosto, da to delo za-upajo administrativnim priprav-nikom in strojepiskam. Na 30 metrov dolgem filmu je možno posneti 4000 dokumentov. Neda-vno je neka velika francoska banka spremenila papirjev v skrbno razvrščene celuloidne zvitke, za katere sta potrebni sa-mo dve večji omari.

Prednost mikrofilmanih arhi-vojev je tudi v tem, da je možno sleherni dokument veliko hitreje najti kot v kaosu klasičnega ar-hiva. V največji francoski ban-ki so potrebovali pol dneva, da so našli kak ček ali staro borzno poročilo, medtem ko to z apara-tom za branje filmanih arhiv-skih kopij opravijo v pičlih ne-kaj minutah. Svoje arhive so v Franciji začela filmati tudi mi-nistrstva za finance, pošte, tele-graf in telefon, za pravosodje ter pariški matični urad. Arhiv-sko gradivo pa medtem na veli-ko izvažajo na podeželje, da bi tam dočakalo sprejem zakona o uničenju starih arhivskih doku-mentov.

Prvo mikrofilmanje čekov in

HELP WANTED FEMALE

Housework, experienced, de-pendable, live in, small fam-ily, good home. Must have re-ference. Close to transporta-tion. IN 4-9011. (97)

BUSINESS OPPORTUNITY

2 stores with living quarters, corner building in Italian neighborhood. With C-2 li-cense, stock and fixtures (op-tional). Good booming busi-ness section. MO 2-5463. (97)

Ženske dobijo delo

Kuharska pomočnica
Iščemo dekleta in žene za po-močnica za delo od 2 pop. do 8 zv. Mora razumeti angleško.
SORN'S RESTAURANT
6036 St. Clair Ave. (x)

V zameno

Prosto stanovanje in hrana se dobi v zameno za večerno skrb za otroka v lepem Shaker Hgts. domu pri Rapid Transit. Lahko delate drugje. YE 2-5547. (101)

Ženske dobe službo
Iščemo dekleta in žene za li-kanje srajc, za zlaganje rjuh, blazin, namiznih prtov in za označevanje perila.

Menk Bros. Laundry
643 E. 103 St. (98)

Gospodinja
Išče se gospodinja, ki bi ra-da imela dober dom. Kličite pred 10. uro zjutraj ali po 6. uri zvečer WY 1-6554. (99)

aktov v zgodovini sodobne upra-ve je napravil leta 1925 ameriški bančni nameščenec John McCar-thy. Ta njegova genialna zami-sel mu je kmalu prinesla direk-torski položaj. Zdaj tudi ni več potrebe po prepisovanju arhiv-skih dokumentov, kar je v minu-losti včasih privedlo do usodnih napak in do finančnih katastrof. Zdaj to kar najbolj natančno opravlja kamera za fotografira-nje "Verifax," ki v eni minuti napravi natančne kopije doku-mentov v originalni velikosti.

Mikrofilmanje se je zlasti raz-vilo med vojno. Nemcem se je posrečilo, da so pomanjšali štiri strani dokumentov na velikost pike! Amerikanci so posneli na mikrofilm vso svojo vojaško po-što, ki so jo pod konec vojne pre-važali z normalno velikim leta-lom, medtem ko je bilo za njen prevoz poprej potrebnih 15 lete-čih trdnjav.

MALI OGLASI

Vsa moderna hiša
4 spalnice, 3 zgotovljene na tre-tjem, nov plinski furnez, bak-rene cevi, 1-1/2 garaža, blizu bu-sa in trgovin. E. 120 južno od St. Clair. Brez agentov. Lastnik UL 1-3334. (97)

V najem
Na E. 41 med Superior in Payne Ave., se oddajo 4 sobe in kopalnica, prenovljene. Kli-čite IV 6-0278. (97)

Hiša naproday
Lastnik prodaja Colonial hišo s 3 spalnici, dve garaže, plin-ski ogrev, v bližini Nottingham Rd. Kličite IV 1-0214. (98)

Sobe se odda
5 sob se odda v najem odras-lim na 6202 St. Clair Ave. Kli-čite EN 1-3635. (97)

NAPRODAY
HIŠA NA DEZELI — Na Chardon Rd. blizu Rt. 91 pro-storna colonial hiša, 3 spalnice, klet, nova kuhinja, lepa veran-da oddaja, tel. 75x465. Zraven pa še ekstra lot 100x475.

NA INDIAN HILLS hiša z zi-danim sprednjim delom, pri-ključena garaža za 2 kare, kuhinja z prostorom za obede, polna jedilnica, 2 spalnice spodaj, 2 leti stara in vse v hiši naprav-ljeno. (97)

KOVAC REALTY
960 E. 185 St. KE 1-5030

V najem
V collinwoodski okolici odda-jo v najem hišo, na E. 68 St. pa 5-sobno stanovanje. Pojasnila v gostilni "Erste", tel. HE 1-3344. (97)

Prodaja lastnik
Bungalow, 4 spalnice, s ploščicami obložena kopalnica, dne-vna soba s preprogo, kuhinja z veliko obednico, veliko predel-jeva klet, vetrna okna in vrata, garaža, blizu South Gate. Cena \$18,500.00. Kličite MO 2-1395. (98)

Stanovanje oddajo
Petsobno stanovanje oddajo odraslim na 6519 Bonna Ave. (zgoraj). Kličite HE 1-7767. (99)

Stanovanje se odda
Tri neopremljene sobe s ko-palnico se oddajo na E. 63 St. in Orton Ct. \$35.00. EN 1-4859.

V najem
Odda se 3-sobni apartment na E. 61 St. Kličite po 5. uri UT 1-2226. (97)

Priatel's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogel St. Clair Ave in E. 68 St

ČE HOČETE . . .
prodati ali kupiti posestvo
ali trgovino, obrnite
se do nas

JOS. GLOBOKAR
986 E. 74th St.
HE 1-6407

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

CHILD CARE — Mother's helper. 2 children. Light house duties. Pri-vate room. Good permanent home for reliable party. Chesapeake 3-1300, ask for Mr. Don. (97)

BUSINESS OPPORTUNITY

GROCERY-LIQUOR — Double store. Good neighborhood business. Low liquor license. excellent potential. In shopping center. No competi-tion. Priced low for immediate sale. 10345 Southwest Highway. GAR-den 3-2727. (97)

RESTAURANT — Small, ideal for couple. Good going business with excellent potential. Established 25 years. \$1600 including equipment and fixtures. GROvehill 6-9574. (98)

FOR SALE OR RENT REASONABLE
RESTAURANT - GRILL — Modern, fully equipped. 5 stools. Will ac-commodate two tables. Air condi-tioned. Established 20 years. Lo-cated in Key block, N.W. side, KI 5-5131. (98)

CIGAR STORE — 6 corner transfer point. Good business. Established over 30 years. Priced for immediate sale. HAYmarket 1-9506. (99)

CLEANER — Northwest. Good tail-oring. Potential. Established 20 years. Excellent year-round neigh-borhood business. 4 rooms attached. — Spring 7-2650. (98)

REAL ESTATE FOR SALE

5 ROOM BRICK HOUSE — 2 large bedrooms, gas heat, storms and screens, wall to wall carpeting, full dining room, large kitchen, full basement, attic, side drive, 2 car garage. Asking \$19,500. 5540 South Rutherford, REliance 5-7378. (97)

WESTCHESTER — 6-room, 3-bed-room brick Georgian, large living room, separate dining room, gas heat, fenced yard, excellent loca-tion, near schools, many extras. Lot 50 x 133. Owner. \$21,500. 1426 Bristol Ave. Fillmore 5-4224. (97)

EDISON PARK — Colonial brick - stone, 6 rooms, 2 large bedrooms, pine paneled den, easily convertible to bedroom, natural fireplace, ceramic tile bath, birch cabinet kit-chen, gas heat, garage. Near schools, transportation, shopping. Priced low. NEwcastle 1-5358. By owner. (98)

NILES — 5 room brick ranch, 2 bed-rooms, den easily convertible to bedroom, gas heat, Thermo win-dows, tiled full basement, spacious and landscaped 72 ft. lot. Conven-ient to schools, transportation and shopping. FHA terms. Only \$3000 down. Owner. Low 20's. TAlcot 3-2666. (98)

PITTSBURGH, PA.

REAL ESTATE FOR SALE

6 ROOM COLONIAL HOUSE in Mt. Lebanon, 2 baths, wall to wall carpeting and drapes includ-ed. Near schools, churches and shopping district. Good transpor-tation. Lot 50 x 100. Call be-tween 8 and 6 for appointment. MOntrrose 1-4100. (99)

BREZ DENARJA OKOLI SVETA — Danec Frode Jelling Kristofersen se je za stavo podal na pot okoli sveta v 80 dneh, toda brez — denarja. Na sliki ga vidimo v Rimu, ka-mor je prispel v smislu stave iz rodnega Arkusa.

Pegam in Lambergar

pisal dr. Fr. Detela

Težavno je bilo stališča kneginje Katarine. Zvedela je bila, kako je vse vojska vdana Vitovecu, in bala se je, da mu Ostrovhar ne bo de kos. Po tajnikovem nasvetu je bila odpravila poslanca k cesarju v Velikovec, da bi se iznova pričelo pogajanje; a nazaj ni bilo ne poslanca, ne poročila.

"Neče se več pogajati z menoj", je dejala v skrbeh.

"Ali pa je pretregel poslanca Vitovec", je menil tajnik.

Tajnik je govoril resnico; vse poskuse, da bi se približala kneginja cesarju, je uničil Vitovec, ki ga je navdajala zgolj maščevalnost. Zaman mu je dokazoval Jošt, da dolži pokrivem Ostrovharja, pokrivem druge častnike, Vitovec je odkimaval: "Moje oči in moja ušesa mi ne lažejo. Ti zagovarjaš Ostrovharja ker si se izneveril meni."

"Jaz izneveril!" je strmel oni. "Kake sanje te mučijo o bellem dnevu?"

"Ne hlini se ko ni treba" ga je zavračal Vitovec hladno. "Kaj bi se jezil na tebe, ko me ostavlja vse, na kar sem se zanašal!"

"Ti jezel na meni!" je porasel on. "Kako pravico imaš? Jaz bi se smel jeziti, jaz, ko me dolžiš take podlosti!"

"No, no", se je rogal Vitovec. "Nisi li tudi ti nezdavljaj bočočemu poveljniku, Ostrovharju?"

"Torej odtod ta spor in srd!" je strmel Jošt in začel pripovedovati, kako je naznanila kneginja Ostrovharju, da ga postavi za poveljnika, kadar bo povišan Vitovec.

"Kako povišan?" je vprašal ta, ne da bi ga pogledal. "Na vislice?"

"Kako?" se je čudil oni. "To je pač znano vsemu svetu, da te vzame za moža."

"Mene za moža!" je vzkliknil Vitovec. "Verjame li to še kak tepec?"

"Taki tepci smo mi vsi," je dejal oni prostodušno.

Vitovec pa mu je kazal pisma katera je bila pisala kneginja cesarju in v katerih je z najhujšimi besedami obsojala Vitovecovo postopanje.

"Neslišano!" je mrmral Jošt. "Prevarjeni smo vsi."

"Vsi ali pa ne vsi," je dostavil Vitovec; oni pa se je začel potegovati za Ostrovharja, da ne pozna zvijače, da je gotovo tudi prevarjen, če kneginja res slepi Vitovca.

"To se pokaže jutri," je dejal "Ti prideš na obed?"

Bistro ga je pogledal Vitovec v oči; a Jošt ni trenil. Nasmejale se je in vzkliknil:

"Za Boga, kakšen si! Meni tudi ne zaupaš!"

"Jaz pridem vsekako," je zardil Vitovec in se obrnil. Novi dvomi so ga začeli mučiti. Morebiti je pa vendar pokrivem obdolžil Ostrovharja. A zakaj bi ta skrival, kar mu je bila zapuhal kneginja? Zakaj je skrivaj gostil častnike? Toda, če je res zarotnik, zakaj ga ni umoril,

ka vse svoje vojske.

"Gospod Vitovec pa mora stati bliže mojemu prestolu," je dejala; "zakaj jaz ne morem pogrešati nikdar njegovega modrega sveta. Njega imenujem za svojega maršala!"

"Živio maršal Vitovec!" je zavpila družba celjske gospode in obsula s kozarci v rokah Vitovca, ki se je zaničljivo smejal. Ostrovhar pa je gledal kneginjo in si grizel ustni. Nič ni razumel, kaj mu je pripovedoval Jošt, ki je živahno mahal z rokami. Zdelo se mu je vse kakor težke sanje, in nehoti si je ponavljal besede, ki jih je bila govorila kneginja; tako je bil poparjen, da dolgo ni mogel zbrati misli. Ko pa se je polegel šum in je Vitovec v kratkih besedah naznanil, da ne sprejme nove časti, se je zavedel tudi on. Kri mu je zagnala v lice jasna zavest, da je preslepljen, prevržen, zlorabljen. Mučen molk je nastal po dvorani. Zmagovito je merila kneginja Vitovca od vrha do tal, gostje pa so vstajali in jo obstopali.

"Milostna kneginja," se oglasi Ostrovhar, in glas se mu je tresel, "jaz ne sprejem poveljništva."

Kneginja je prebledela; na prejšnji odgovor je bila pripravljena, na tega ne.

"To so malovredne spletke! Idimo, Ostrovhar!" je zakričal Jošt in izvrnil kozarec po mizi.

"Nesramnost! Vrzite jih vni!" je vpila množica okrog kneginje, in dvigale so se pesti proti Vitovecu, ki se je nasmihal, in proti Ostrovharju, ki je mirno stal, roke kričim na prsih, in bolj začuden ko jezen zrl v razburjeno gospodo. Kneginja pa je bila hitro uredila svoje misli.

"Kot vladarica," je dejala krepro in ponosno, "imenujem za poveljnika svoje vojske komornika barona Vajda." Obrnjeni

Da ni bilo že pozno zvečer, bi ni šel sam nad kneginjo; a tolažilo ga je, da se kmalu razvije klobčič zvijač in goljufij.

Ko je odzvonilo po celjskih cerkvah poldne, so se zbirali veliki, posvetni in duhovni, dvorniki in vojniki, v dvorani, okrašeni z zastavami in grbi nad dragocenim pohišjem. Po mestu je telital razburjen baron Vajda, razpošiljal čete oborožencev in se posvetoval s starejšinami. V taboru zunaj mesta pa so postavili v gruči vojaki, ki so se živo pomenkovali, si prirojavljali orožje in kazali na mesto, kjer so se za okopi pokazovali vojaki kneginje Katarine in oboroženi meščanje.

Za mizo je sedela kneginja in gostila ponosne goste. Oči so se ji svetile in lica rdela od notranjega nemira; a kazala se je mirno in z ljubeznivostjo očarovala mnogobrojno družbo. Ne daleč od nje je sedel Vitovec, malobeseden in raztresen. Ogibal se je mračnih oči Ostrovharja, ki mu je sedel nasproti in z napeto radovednostjo opazoval kneginjo. Sluge so pridno nalivali kozarce, in pričakovali je bilo, da kmalu odjenja napetost, ki je pri takih pojedinah v začetku navadna. Sosednja soba pa se je natihoma polnila z oboroženci, in za vrati je stal baron Vajda in poslušal, kaj se govori v obednici. Vstala je kneginja; z zvonkim, nekoliko drhtečim glasom se je spominjala poslednjih dogodkov, ki so spravili pod njeno oblast celjsko grofijo. Zahvaljevala se je onim, ki so ji pomagali z orožjem v roki ali z modrimi sveti, in imenovala pred vsemi Vitovca. Vitovec se je priklonil in se nasmešnil porogljivo. Ostrovhar pa je komaj brzdal nestrpno nepotrpežljivost. Kneginja je imenovala zdaj njega, in vanj so se obrnile vse oči; on pa je nepremično zrl v govornico, ki je nadaljevala, da se hoče hvaležno izkazati za tolike usluge in da postavlja njega za poveljni-

la se je, da odide; Vitovec pa je postopil za njo in zaklical:

"Vojska je moja; njej ukazujem le jaz!"

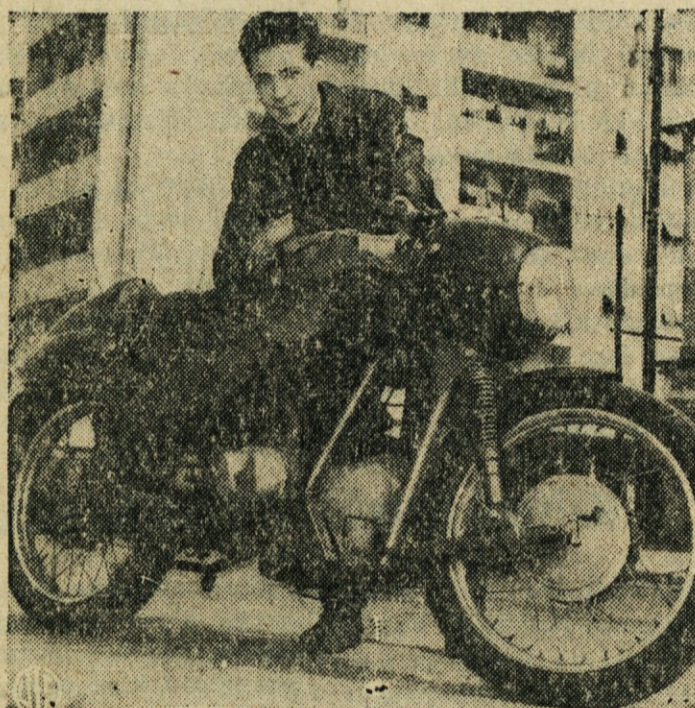
"Vi ste moj sluga," je odgovorila ona ostro, mu stopila nasproti in udarila z nogo ob tla.

"Nikdar!" je kričal Vitovec in hitel iz dvorane in Jošt za njim, ki je vlekel Ostrovharja. Urno je odprl poveljnik glavna vrata, a odskočil še urneje; naproti so mu štrlela svetla kopja, in za njim je pritisnila četa oborožencev; druga pa je vstopila skozi stranske duri z baronom Vajdo na čelu. Jošt je tekkel k oknu, da bi se tod rešil; a zagledal je pod seboj stražnike, ki so branili izhode. Prednje je stopil baron Vajda z golim mečem. "V imenu kneginje," je dejal, "vdajte se!" Upor bi bil zaman, ko niso bili niti oboroženi. A da si so slutili vsi, da jim gre za glavo, so pretresle besede le Jo-

sta. Vitovec se ni zmenil več za tako malenkost; Ostrovharju pa so temnile duševni obzor mučne misli in burna čustva. Očital si je usodno lahkovernost proti zviti kneginji, usodno skrivanje proti Vitovecu. Zmočen je bil ves, in popolnoma ga je bila zapustila prirojena odločnost. Kakor topoumen se je dal odvesti s tovarišema v tesno stanico, v katero je svetil zimski dan visoko odzgoraj skozi majhno, trdno omreženo okno.

Sedel je za težko, sirovo zbito mizo, podprl si glavo s komolcem in premišljeval čudno naključje. Da so bile med knegi-

DR. ZUPNIK
ZOBODRAVNIK
4131 St. Clair Ave. vhod na E. 42 St.
Uradne ure: 9:30 zj. do 7 zv
Prijava nepotrebna
Nad North American banko

LASTNO DELO — Jean Paul Botazzi iz Nice v Franciji si je tekom enega leta zgradil sam motocikel, ki ga vidimo na sliki. Varj je vdela star avtomobilski motor. Fant se zadovoljno smeji, ko se naslanja na svoje vozilo, sposobno napraviti do 105 milj na uro.

njo in Vitovcem strune tako napete, tega on ni bil slutil; saj šal o tej zadevi ničesar ni povedal vendar vse govorilo o bližnji dal naravnost, da je sploh nered svatbi. A Vitovec je moral to govoriti o tem.

(Dalje prihodnjič.)

Se priporočamo

ZA POPRAVITI ALI STAVITI NOVO STREHO ALI ZLEBOVE
VRŠIMO VSA V KLEPARSKO STROKO SPADAJOČA DELA

NAŠE DELO JE POZNANO IN ZANEŠLJIVO

FRANK KURE

Lahko pišete na ta naslov:

R. F. D. No. 1, Route 44, Newbury, Ohio

Pokličite telefonično: JOrdan 4-5503

**Za
vaš
pomembni
dan!**

Drage neveste!

Ena pomembnih predpriprav za najlepši dogodek življenja, je izbira poročnih vabil.

Oglasite se pri nas in oglejte si najnovejšo, pravkar dospele vzorce vabil, naznanil, papirnatih prtičkov, kozarčnih podstavkov, vžigalic, na katerih je natisnato Vaše in njegovo ime.

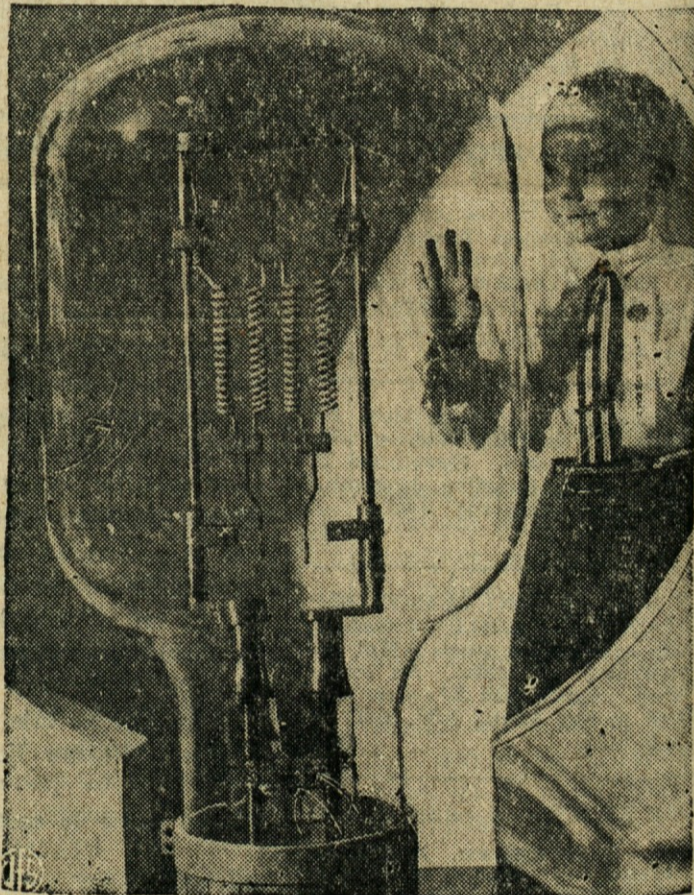
Ogled je popolnoma neobvezen!

AMERIŠKA DOMOVINA

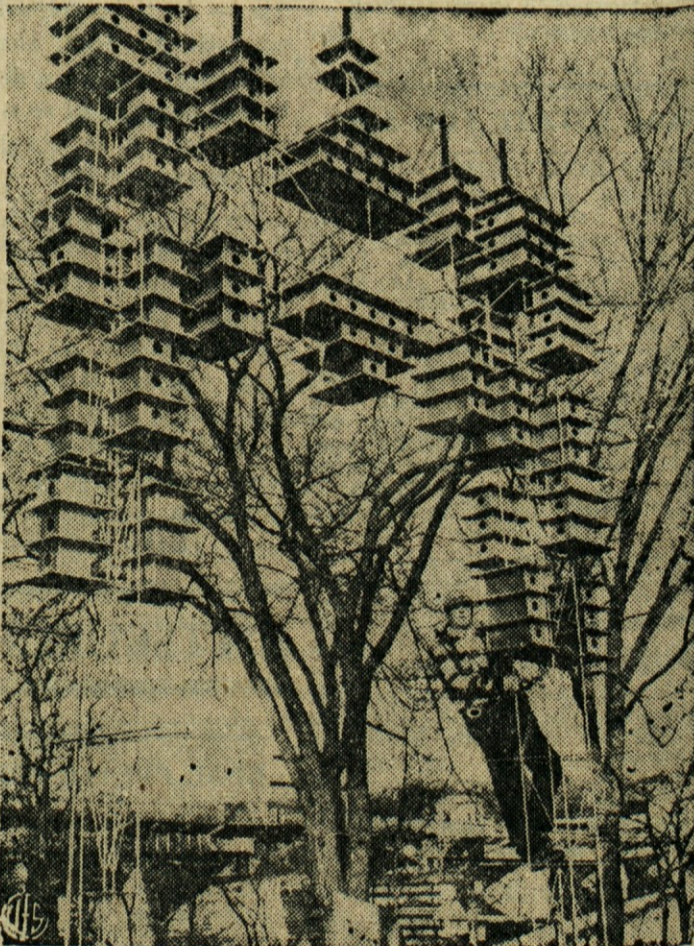
6117 St. Clair Ave.

HE 1-0628

Cleveland 3, Ohio

VELIKANKA — Richard Jancigar, pet let staro dečko, si ogleduje 75.000 wattno žarnico, ki je bila rastavljena v Clevelandu ob priliki praznovanja 75-letnice General Electric Co.

VISOKA DRUŽBA — Jerom Verhausselt v Wrightstown, Wis., je velik prijatelj ptic. Na svoji posesti jim je zgradil 214 hišic iz aluminijastih ploščic.

NAROCITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

**SAVE
SAFELY**

at **3 1/2%**
CURRENT RATE

**T. CLAIR
SAVINGS**

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio